

Frederick Norum Eliassen

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige
universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Frederick Norum Eliassen

En casestudie av utviklingsmiljøet i KFUM fotball G19

Juli 2020

En casestudie av utviklingsmiljøet i KFUM fotball G19

Frederick Norum Eliassen

Idrettsvitenskap

Innlevert: Juli 2020

Hovedveileder: Stig Arve Sæther

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Sammendrag

I denne casestudien belyses talentutviklingsmiljøet i KFUM junior ved å anvende en holistisk og økologisk tilnærming med bruk av Henriksen (2010) sine utviklingsmodeller ATDE og ESF. En holistisk tilnærming betyr at det er en helhetlig forståelse av talentutvikling, mens økologisk tilnærming dreier seg om den aktuelle settingen og utviklingsprosessen et talent befinner seg i. Å være et fotballtalent kan sees på som et medfødt gode, eller som et resultat av målrettet trening, men med bruk av et miljøperspektiv går man dypere og ser på alle bestanddelene som påvirker individene i et spesifikt utviklingsmiljø. Dermed kan det argumenteres for at en holistisk og økologisk tilnærming gir et bedre bilde på kjennetegnene på et godt utviklingsmiljø.

Denne studien viser at KFUM klarer å skape trygge rammer, hvor individene har gode muligheter for å utvikle seg som både fotballspiller og menneske. Det er trygge sosiale rammer, som bidrar til muligheter til å prøve og feile. Junioravdelingen består av kvalifiserte trenere, som fremstår som kunnskapsrike og respekterte. De er støttende og bidrar til å videreformidle klubbens tankegang videre til spillerne. Støtteapparatet er likevel lite, og kan med fordel utvides for å gi flere strenger å spille på. Klubben legger til rette for engasjerte og målrettede spillere, slik at disse kan ta steg i klubben og gjøres klare for spill på seniornivå, hvor hospitering følger som et naturlig resultat av dette. Verdier, visjon og artefakter fremstår som tydelige, og klubbens lokaler fremstår som et eksempel på dette. Trenere utveksler kunnskap og erfaringer på tvers av årganger, og akademiet er med på å skape samhold på tvers av årganger, og hele veien opp til klubben A-lag. Klubben har stor grad av frivillighet, men samtidig er det en tydelig satsing på gode trenere på yngre lag. Klubbens retningslinjer dreier seg om å være klubbstyrt, drive Kåffa-stilen, utvikle Kåffa-ledere og livslangt engasjement.

Samtidig finnes det utfordringer i miljøet. Sett bort i fra de som jobber på akademiet, fremstår relasjon mellom juniorlag og A-lag som fjern, som vanskeliggjør steget til seniorfotball i klubben. Det er mangel på nærhet og kommunikasjon, og flere spillere har et fjernt forhold til A-laget. Henriksen (2010) beskriver tette bånd mellom junior- og seniorutøvere som en suksessfaktor, spesielt i individuelle idretter. Disse relasjonene er ikke avdekket på samme måte i fotball, men et tema det er verdt å forske mer på. I KFUM virker rekruttlaget i 4. divisjon som en ypperlig mulighet til å skape bånd, hvor de beste juniorspillerne har en kamparena sammen med spillere fra A-laget, men også her er det mangler, ved at juniorspillerne kommer i andre rekke, og kommunikasjonen med A-lagsspillere er liten.

Forord

Med denne oppgaven takker jeg for en spennende og lærerik studietid ved NTNU. Det har vært lærerikt og spennende, og avsluttes gledelig med dette produktet. Prosessen har vært lang og utfordrende, men også utrolig lærerik. Jeg er stolt av å levere et produkt som representerer min tid som idrettsstudent.

Jeg vil takke min veileder Stig Arve for tålmodighet og glimrende pushing, veiledning og raske tilbakemeldinger fra start til slutt. Det har vært givende å diskutere og lære fra en engasjert og erfaren masterveileder, med enorm interesse for fotball og talentutvikling. Din kunnskap og erfaring har vært uvurderlig. Takk for at du har vært en god lærer under mine år på NTNU, og din hjelp med å ferdigstille denne oppgaven.

Jeg vil også takke KFUM for åpenheten og muligheter til å styre dette prosjektet slik jeg har ønsket. Ekstra morsomt har det vært å komme inn i miljøet til juniorlaget, og deres bidrag til å gjøre denne erfaringen så god som den har blitt. Takk til spillere og trenere for deres åpenhet, gode innspill og hyggelige mottakelse. Jeg setter stor pris på at dere har stilt opp på alt av intervjuer og diskusjoner som jeg har ønsket.

Takk til familie og nære for støtte og motiverende ord gjennom en lang prosess med varierende humør, opp- og nedturer. Tusen takk!

Oslo, juli 2020

Frederick Norum Eliassen

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	1
2.0 Casebeskrivelse	3
3.0 Overordnet blikk på talentutvikling	5
3.1 Talentbegrepet – et begrep til besvær?	5
3.2 Talent som medfødt gode	6
3.2.1 Utfordringer ved tilnærmingen talent som et medfødt gode	7
3.3 Talent som et resultat av trening	8
3.3.1 Utfordringer ved tilnærmingen talent som et resultat av trening.....	10
3.4 Talent som et resultat av miljø	11
3.4.1 ATDE - Talentutviklingsmiljøer	11
3.4.2 ESF - Miljøets suksessfaktorer	13
3.4.3 Kjennetegn på et suksessfullt idrettsmiljø	15
4.0 Metode	18
4.1 Teoretisk grunnlag for kvalitative studier	18
4.1.1 Valg av metode - En casestudie og kvalitativ forskning	20
4.1.2 Kvalitative dybdeintervju	20
4.2 Datainnsamling - forskningsprosess	21
4.2.1 Utforming av intervjuguide.....	22
4.2.2 Datagenerering - gjennomføring av intervju og observasjon	23
4.2.3 Transkribering og lydopptak	25
4.2.4 Valg av informanter	25
4.3 Kvalitetsvurderinger	26
4.3.1 Pålitelighet	27
4.3.2 Gyldighet.....	28
4.3.3 Overførbarhet.....	29
4.3.4 Relasjon til spillerne.....	29
4.3.5 Relasjon til støtteapparat	31
4.3.6 Etske overveielser	32
5.0 Analyse	33
5.1 ATDE - Talentutviklingsmiljøet	33
5.1.1 Mikronivå - Det idrettslige domenet	33
5.1.2 Mikronivå - Det ikke-idrettslige domenet.....	41
5.1.3 Makronivå - Den større kontekst.....	44
5.2 ESF - Miljøets suksessfaktorer	45
5.2.1 Forutsetninger	46
5.2.2 Organisatorisk kultur	50
5.2.3 Individuell utvikling.....	51
5.2.4 Lagets utvikling	53
6.0 Avslutning	56
7.0 Referanseliste	59
8.0 Vedlegg	64

1.0 Innledning

Talentbegrepet er forsket på av mange, og det er enighet om at det er et bredt aspekt, som kan være vanskelig å forstå i sin helhet (Sæther, 2017). Vi møter det i hverdagen, og leser ofte om store talenter som er på vei opp i sin idrett, eller om talentene som ikke ble det man forventet. Den moderne idretten er tøffere og mer konkurransedyktig enn noensinne (Till & Baker 2020). Forskere har også i lang tid forsket på hvorvidt man kan forutse hvem som kommer til å bli eliteutøvere i sin idrett, og innen fotball jobber det utallige trenere, speidere og idrettsforskere, ofte i det som kalles fotballakademier (Martindale et al., 2005, Ford et al., 2020). For klubber og lag er arbeidet med å identifisere, utvikle og jobbe med talenter et evigvarende prosjekt, som vil gagne klubben ved godt arbeid. Hvordan kan en klubb legge til rette for at talentene skal ta steget når de nærmer seg senioralder? Er det mulig å predikere hvem som kommer til å bli best? Hva er egentlig et talent?

Uansett hvilken idrett en utøver holder på med, vil man alltid være en del av et miljø, og i en lagidrett vil man også være en brikke i et lagspill med flere variabler. Det finnes flere nære og fjerne variabler som vil spille inn på ens utvikling, om det er venner, trenere, familie, skole eller et lokalt miljø (Henriksen, 2010, 2011). I alle idretter er det noen miljøer som er ekstra flinke på å få fram utøvere på toppnivå, og det kan være mulig å forske på hvilke grunner som gjør disse miljøene suksessfulle. Skimiljøet i Meråker er et eksempel på et slikt miljø, og har fått fram flere skistjerner med medaljer i internasjonale mesterskap (Aalberg & Sæther, 2013). Har slike miljøer noen fellestrekk? Kan andre miljøer ta lærdom fra arbeidet i slike miljøer, eller er det tilfældigheter som har gjort miljøene så suksessfulle i sitt talentarbeid?

Denne oppgaven innledes med en beskrivelse av casen KFUM Kameratene Oslo (heretter KFUM) fotball junior som er utgangspunktet for denne studien. Videre legges det teoretiske grunnlaget, som funnene i denne oppgaven lener seg på. Her introduseres talentbegrepet og hovedfokus på om det er medfødt eller trenbart, og miljøets påvirkning. Det siste vil være sentralt for utformingen av resten av oppgaven, med miljøet til KFUMs juniorlag vil bli beskrevet i sammenheng med to modeller om ulike påvirkninger og suksessfaktorer. Metodekapittelet vil forklare casestudiet og forskningsprosessen, og det blir gjort rede for mine relasjoner til informantene og miljøet. Analysekapittelet er oppgavens hoveddel, og beskriver casens funn, som drøftes i sammenheng med teorien som er gjort rede for.

Opgaven har et miljøfokus, og talentbegrepet forstås med en holistisk og økologisk tilnærming. Henriksen (2010) sin forståelse av et talent dreier seg om at det består av medfødte

egenskaper, samt egenskapet som har blitt utviklet over lang tid med dedikert trening, konkurranse og interaksjon med miljøet. Dermed er det både idrettslige ferdigheter og andre egenskaper som spiller inn for et talents utvikling. Henriksen (2010) beskriver også at medfødt potensialet kun kan realiseres gjennom denne langsiktige treningsprosessen.

I tråd med disse temaene vil denne oppgaven dreie seg om å svare på følgende problemstilling:

Hva kjennetegner utviklingsmiljøet i KFUM junior i lys av Henriksens teorier om utviklingsmiljø, og i hvilken grad finner man de ifølge Henriksen de 8 kjennetegnene for et godt utviklingsmiljø i dette miljøet?

2.0 Casebeskrivelse

I mitt prosjekt er en casestudie av utviklingsmiljøet i KFUM, som er av de største fotballklubbene i Oslo, med 1500 aktive medlemmer. A-laget rykket i 2019 opp til OBOS-ligaen, mens B-laget, eller rekruttlaget rykket ned til 4. divisjon. Historisk sett har klubben fått fram flere spillere som har tatt steget opp i norsk eliteserie og internasjonal toppfotball. KFUM er en klubb med et kristent fundament, og selv om det ikke er like fremtredende lenger, er det fortsatt kristne verdier og en visjon som ligger til grunn. Klubben har klare retningslinjer med sine verdier, men er en klubb som er åpen for alle. De har som mål å utvikle fotballspillere, men også gode mennesker som kan ta med seg disse verdiene videre i sitt liv, på linje med verdier på fotballbanen. Klubben holder til på Ekeberg i det som kalles KFUM-hallen, med garderober, kiosk, store møterom, innendørs hall og kontorlokaler. Dette prosjektet dreier seg i hovedsak om klubbens juniorlag, som spiller kamper på juniornivå samt i 4. divisjon med klubbens rekruttlag. Denne tabellen gir en oversikt over de involverte, og deres kamparenaer:

Tabell 1 Juniorgruppa i KFUM Kameratene per januar 2019

JUNIORAVDELING 1.LAG KFUM	
SPILLERE	Omtrent 22 spillere
LAG	KFUM junior 1 KFUM 2, 4. divisjon
SØTTEAPPARAT	2 trenere

Det er plass til 22 spillere i junioravdelingen sitt førstelag, men selv om det var 22 spillere i perioden jeg undersøkte laget, er dette noe flytende. Det er jevnlig hospitering mellom første og andrelag, men i hovedsak er dette treningsgruppen til juniorlaget. Flere av spillerne spiller kamper for KFUM 2 (heretter rekruttlaget) samtidig, hvor de får matching i 4.divisjon for senior. Disse kampene spilles med en del juniorspillere, samt spillere fra A-laget. Dette kan fungere som et bindeledd mellom de to lagene, selv om de ikke har treninger sammen. Juniorgruppen er altså en treningsgruppe, mens A-laget er en annen. Rekrutt er ikke en treningsgruppe, men en kamparena for å holde A-spillere i kampmodus og gir juniorspillere en tøffere arena. Juniortreneren leder rekruttlaget i kamper. I perioden dette masterprosjektet ble

gjennomført, tok én spiller steget opp som fast spiller i A-stallen, og klubben har som mål å gjøre spillerne klare for seniorlaget.

Totalt har forskningsprosjektet vart i omtrent 40 timer med observasjon før 2019-sesongen. Det ble gjennomført over to separate uker, slik at jeg fikk tid til å evaluere meg selv og stille bedre forberedt til observasjonsrunde to. I løpet av observasjonstiden gjennomførte jeg intervjuer med spillere og trener fra junioravdelingen. Samtidig fikk jeg et innblikk i klubben som helhet, og hvordan kulturen er i KFUM-hallen med tanke på miljø og samhandling mellom trenere på tvers av lag. Jeg fikk tilgang på all aktivitet i denne perioden, og var også med på to treningskamper, alle møter før og etter trening, og før og etter kamp. Mye av tiden ble også brukt i garderobe, og feltsamtaler ute på treninger. Dette er en oversikt over min datagenerering i denne perioden:

Tabell 2 Oversikt over min datagenerering

KFUM KAMERATENE OSLO	
OBSERVASJONSTID	40 timer
AKTIVITETER	Treningsfelt, garderobe, spillermøter, trenermøter, to kamper
FELTSAMTALER	Spillere, trenere, personligheter i gangene, administrative, yngre spillere
INTERVJUER	1 trener 4 spillere

3.0 Overordnet blikk på talentutvikling

Denne delen av oppgaven vil se nærmere på talentbegrepet og tre ulike paradigmer for å forstå talentutvikling i idrett i form av; talent som et medfødt gode, talent som et resultat av trening, og talent som et resultat av miljøet.

3.1 Talentbegrepet – et begrep til besvær?

Talentbegrepet er et sammensatt begrep, som har ulike forståelser og forskning har vist en stor uenighet om hvordan man skal definere det (Ommundsen 2009). Sæther (2017) refererer til en forklaring av hva et talent er, og bruker Robert T. Singer (1985) sin definisjon som går sier at et talent egentlig kun er utøvere som har ferdigheter så gode at de vil komme på et nasjonalt eller internasjonalt nivå innen idrett. På en side kan talent ses på som en medfødt “gode” og som et potensial til å nå toppen, mens på den andre siden kan det være noe som opparbeides gjennom trening og miljø (Gagné 2005, Trackle & Cushion 2006). Ifølge Ommundsen (2009), kan det beskrives som noe man har, noe man er, eller noe man kan utvikle. I den sammenheng kan talent forstås som statisk eller dynamisk, som forklarer hvorvidt det er medfødt og dermed statisk, eller om det kommer av trening eller miljø og kan formes. Den dynamiske definisjonen er mindre forutsigbart, og vil inkludere faktorer som motivasjon og vilje til å jobbe hardt for å bli bedre (Gagné 2005, Ommundsen 2009). Den statiske definisjonen av talent har fått kritikk ettersom mange utøvere i ung alder kan prestere bedre enn andre grunnet tidligere utviklede fysiske egenskaper. Dette vil kunne jevne seg ut etter at andre har gått gjennom den samme kroppslige utviklingen, og at de som presterte best tidligere vil miste sin fordel (Gagné, 2000). Denne tilnærmingen vil kunne ekskludere utøvere som er mindre utviklet på et tidlig tidspunkt, og idretten kan gå glipp av utøvere som hadde blitt gode (Abbott and Collins 2004). Denne varierende forståelsen av begrepet kan føre til at det blir vanskelig å vite hva som skal til for å skape et miljø for å ivareta og arbeide med unge potensielt toppidrettsutøvere. I en idrett som fotball, er det spesielt vanskelig å identifisere disse talentene, siden idretten består av mange ulike momenter og faktorer som er viktig for å bli god, som fysiske-, psykiske-, tekniske-egenskaper og spilleforståelse (Ommundsen 2009).

Henriksen (2011) delte inn i tre måter å forstå et talent på i form av; “talent som et medfødt gode”, “talent som et resultat av trening” og “talent som et resultat av miljøet”. Disse kategoriene dekker Ommundsens (2009) teori om det statiske/medfødte talentet og det dynamiske/utviklede talentet. I tillegg dekker den siste kategorien den holistiske og økologiske

tilnærmingen om hvordan miljøet rundt en utøver er med å forme talentet. Det holistiske aspektet dreier seg i denne sammenhengen om at helheten er større enn summen av bestanddelene, mens økologisk vil si forskning på mennesker i sitt naturlige miljø (Henriksen & Stambulova 2009). Tabellen illustrerer utfordringer, fokus og indikatorer ved de ulike kategoriene, og Henriksen (2011) beskriver kategoriseringen som fruktbar for å avdekke ulike utfordringer innen talentbegrepets forståelse. Den vil være med å skape en forståelse for utfordringer ved å utvikle utøvere i ulike idretter. Hovedfokuset i denne oppgaven vil legges til kategorien “Talent som et resultat av miljøet”, og her vil det også legges vekt på Henriksens (2010) teorier om utviklingsmiljø.

Tabell 3: Ulike paradigmer innen arbeid med talentutvikling (Henriksen, 2011, s. 38)

	Talent som et medfødt gode	Talent som et resultat av trening	Talent som et resultat av miljøet
Hva:	Det biologiske paradigmet	Det psykologiske paradigme	Det økologiske paradigmet
Utfordringen:	Kunsten er å finne den rette utøveren	Kunsten er å dosere og legge til rette for god trening	Kunsten er å skape gode talentutviklingsmiljøer
Fokus:	Fokus på medfødt potensial	Fokus på treningsmengde og innhold i treningen	Fokus på utøverens mange relasjoner i og utenfor idretten
Indikatorer:	Selvoppfyllende profeti	Ungdomsresultater som indikator for god talentutvikling	Produksjon av voksne eliteutøvere som indikator på god talentutvikling

Henriksen (2011) presiserer at kategoriseringen er skjematisk, og at det ikke vil være like klare skiller mellom kategoriene i praksis.

3.2 Talent som medfødt gode

Denne kategorien vil komme under det Ommundsen (2011) kaller statiske talentet, og denne tilnærmingen vil være logisk i forhold til å identifisere talenter i tidlig alder. Her vil det være mulig å gjenkjenne talenter tidlig, ved at man presterer best i en tidlig fase. Det vil altså være et genetisk avtrykk som gir forutsetninger for å være best også senere i karrieren. Dette betyr at talentidentifiseringen bygger på antakelser om at talent må være arvelig, og at et trent øye kan oppdage dette, og spå fremtidens stjerner (Howe et al., 1998). En masteroppgave viste likevel at trenerne i Tippeligaen ikke mente at de selv hadde noen større forutsetninger enn andre fotballtreneretrenere for å identifisere hvilke spillere som er talenter (Sæther 2004).

Williams (2000) deler talentidentifisering- og utviklingsfasen inn i fire faser. Disse er 1) talentoppdagelse, 2) talentidentifisering, 3) talentutvikling og 4) talentsleksjon. Første og fjerde fase dreier seg om de samme prinsippene, men skjer på ulike tider og tar ulike hensyn. Talentoppdagelse dreier seg om å finne individer med riktige kvaliteter og introdusere disse for idretten, noe som står i samsvar med å kunne predikere kvaliteter i fremtiden. Talentsleksjon dreier seg om å se hvilke talentfulle utøvere som allerede befinner seg i en gitt idrett, og legge til rette for at de får best mulig vilkår for å utvikle seg. På den måten er det mindre fremtidsrettet, og gjør seg mer gjeldene ved uttak til for eksempel neste fotballkamp (Abbott and Collins 2004).

3.2.1 utfordringer ved tilnærmingen talent som et medfødt gode

Hvis vi tar en idrett som fotball, er dette, ifølge Ommundsen (2011), en sammensatt sport som har en rekke ulike kriterier eller ferdigheter som kreves for å bli god. Tekniske, fysiske, taktiske og mentale ferdigheter er svært ulike, og kommer frem i ulik alder. Talent regnes likevel som utøvere som har en lovende fremtid innen idretten (Reilly & Williams 2000). Dette vil gjøre det vanskelig å spå hvem som har størst sjanse til å bli best i senioralder, og hvem som bør satses på. Samtidig er teorien om relativ alderseffekt kommet frem i en rekke studier, og viser hvordan de som er født tidlig på året blir satset på (Helsen, Van Winckel et al., 2005, Vincent and Glamser 2006, Haulan and Sæther 2011). Dette har sammenheng med hvor langt et individ har kommet i egen utvikling, og kan være med å skape et feil inntrykk av talentene. Dette vil kunne føre til "følgefeil", hvor disse utøverne vil få et bedre treningstilbud med for eksempel landslag, få bedre trenere og bedre tilrettelegging og oppfølging. Det vil samtidig kunne skape en mer positiv opplevelse av idrettshverdagen og forplante seg videre i karrieren (Vincent and Glamser 2006). I fotball finnes det utallige eksempler på forskning som bekrefter dette på tvers av land (Helsen, Van Winckel et al., 2005, Vincent and Glamser 2006, Haulan and Sæther 2011).

Det er generelt store utfordringer når man skal velge ut hvem som skal få ekstra oppfølging, og det er umulig å si hvordan individer hadde utviklet seg annerledes med denne tilretteleggingen. Likevel kan det være mulig at de utøverne som er opp imot et år yngre enn de andre, komme til å kompensere. For eksempel vil de muligens trenge bedre teknikk og være smartere på banen for å henge med. Dette vil da kunne føre til et forsprang når de etter hvert opparbeider den samme fysikken og voksenheten (Ommundsen 2011). På den andre siden vil det være en fare for at disse utøverne vil miste motivasjon og selvtillit, noe som vil kunne føre til en svakere utviklingskurve. Av den grunn vil treneren kunne sitte igjen med en følelse av å

ha gjort riktig valg, uten at det trenger å være riktig (Ommundsen 2009). Det er altså små sjanser for at man kan velge ut alle de rette spillerne i tidlig alder, og spå utviklingen. Likevel kan det være at man ender opp med å skape en selvoppfyllende profeti, ved at de utvalgte spillerne blir best til slutt, uten at de nødvendigvis hadde det største potensialet, men fordi de fikk muligheter andre ikke fikk (Sæther 2017). Utøverne som uteblir, kan ha hatt et stort utviklingspotensial, men bli oversett grunnet av fysiske egenskaper eller modenhet. Innen fotball er det også ulikt mellom hvilke posisjoner på banen utøverne spiller på, og det viser seg at denne effekten er sterkere hos keepere og forsvarspillere enn med midtbane- og angrepsspillere (Sallaoui et al., 2014).

Det er også en utfordring om speidere og andre med trent øye vil være subjektiv. Reilly og Williams (2000) mener at man vil tjene på å benytte seg av mer vitenskapelige tilnærminger når man skal identifisere talenter, med visse kriterier innen idretten.

3.3 Talent som et resultat av trening

Williams (2013) skisserer talentbegrepet som et komplekst tema som er vanskelig å definere og som mangler et teoretisk rammeverk. En nøkkelfaktor for denne diskusjonen rundt talent er hvordan arv og miljø og trening kan påvirke utviklingen. Tilnærmingen at talenter utvikles over tid gjennom trening havner innunder teorien om at talentbegrepet er dynamisk. Her fokuseres det på treningstimer, og kvalitet i treningen, fremfor hvem som er best i tidlig alder. Dette gjør at man må ha et åpent blikk på individene, og en holdning at hvem som helst kan bli profesjonelle. Den velkjente 10 000-timers regelen dreier seg om at hvis man vil bli ekspert i noe, må man legge ned alle disse timene i målrettet trening (Sæther 2015). Det er imidlertid uenighet blant forskere når det kommer til hvor mange av disse timene som må være målrettet trening, og hvor mange timer som kan være trening gjennom lekpreget terping og aktivitet. På den ene siden kan fokuset på utvikling i tidlig alder kunne føre til større sjanse for å droppe ut av idretten, mens på den andre siden hevder noen at det er nettopp dette som må til hvis man skal kunne bli best, og at hvis noen faller av underveis er det greit. Ungdomsidretten er preget av frafall, og dette hovedsakelig ofte i 13 til 19 årsalderen (Ommundsen 2009).

Ericsson og kolleger (1993) og Côté og kolleger (2007) utviklet henholdsvis teorien om ”deliberate practice” og ”deliberate play”. Allsidig aktivitet og lekpreget aktivitet har ofte blitt definert som ”Deliberate play”, mens tidlig spissing mot en idrett og systematisk trening blir kalt ”Deliberate practice” (Ommundsen 2009, Ford et al., 2009). Forskjellen ligger i bevisst lek og egenverdi satt opp imot bevisst trening mot en idrett. Hovedkarakteristika ved ”Deliberate play” er egenverdi og glede, med varierte former for aktivitet, og liten voksenmedvirkning. Når

det gjelder "Deliberate practice" skal aktiviteten være fokusert mot et fremtidig mål, og er ikke alltid lystbetont på samme måte. Treningen er altså mer seriøs og fokusert, og er oftest organisert eller påvirket av voksne. "Deliberate practice" vil også i større grad finne sted i spesialiserte kontekster (Ericsson et al., 1993, Ommundsen 2009). Denne teorien har ofte blitt assosiert sammen med å oppnå 10 000 timers regelen selv om den aldri ble presentert av Ericsson og kolleger (1993).

Côté og kolleger (2007) ville se hvilken oppvekst som var best med tanke på å fremme prestasjonsutviklingen, og samtidig opprettholde en langsiktig motivasjon, for å utvikle de beste utøverne. Han fant resultater fra disse studiene som viser at "Deliberate practice" med tidlig spesialisering og trening året rundt rettet mot én idrett ikke er optimalt for å få ut sitt potensial og høy prestasjonsutvikling i det lange løp. Selv om dette kan ses på som investering i tidlig alder, var det altså funn som viste at dette ikke var ideelt (Côté, Baker et al., 2007). Studiene til Côté vise samtidig at det ikke vil være hensiktsmessig med tanke på langtidsmotivasjonen for videre satsing innen idretten. Ifølge studiene er det hensiktsmessig å ha en allsidighet i barndommen, og gi rom for å holde på med ulike idretter og fysiske aktiviteter for å fremme variasjon. Dette vil også være med på å gi en positiv utvikling i psykologisk beredskap, og langtidsrettet motivasjon til idrettslige aktiviteter. Et eksempel på denne forskningen er når Côté og Soberlak (2003), har sett på kanadiske hockeyspillere som nådde nådd elitenivå. De undersøkte hvor mange timer som hadde blitt brukt til "Deliberate play" sammenliknet med "Deliberate practice", og i forhold til tid som har blitt brukt til andre idretter. En fellesnevner i dette studiet er at utøverne brukte mest tid på lekrettet trening fram til en alder av 14 år. Når denne alderen var nådd, ble mye av denne tiden byttet ut med systematisk trening. Samtidig ble tiden som ble brukt til andre idretter kraftig redusert, og mer tid ble også brukt på organisert konkurranse (Soberlak and Côté 2003). Dette viser hvordan lekpreget aktiviteter og allsidighet har vært positivt for hockeyspillerne i ung alder, og hvordan målrettet trening til aktiviteten har overtatt i ungdomstiden. Studiene viser også at flere av de som startet med spissing mot idretten, eller "Deliberate practice", i 11-årsalderen sluttet, enn de som ventet til de ble 14 (Ommundsen 2009). Hornig og kolleger (2016) studerte toppspillere i Tyskland, og så blant annet på hvordan Bundesligaspillere hadde trent i sin barndom. Her kom det fram at 25 av de 51 informantene hadde drevet med andre idretter, og at de fleste treningstimene fram til fylte 10 år var uorganisert trening enn organisert. Samtidig kom det fram at Bundesspillerne debuterte i toppdivisjonen etter 4264 timer med organiserte fotballøkter (Hornig et al., 2016).

3.3.1 Utfordringer ved tilnærmingen talent som et resultat av trening

Selv om Ericsson (1993) og Cotè (2007) sine teorier har likhetstrekk ved sine bilder på arbeid innen talentutvikling, selv om de ikke er identiske. De bygger på et individfokus, med de er også grunnleggende forskjellig i synet på betydningen av suksess i ung alder. Mange utøvere vil oppleve mye press både i idretten og utenfor idretten, som kan være med å påvirke hvorvidt individet vil klare å ta steg. I følge Stambulova og Alfermann og kolleger (2009) kan en viktig egenskap dermed være å håndtere dette presset, og mener at man ikke bør trekke slutninger for tidlig angående hvem som kommer til å bli best. Det er vel så viktig å håndtere press, som å være tidlig utviklet. Samtidig er det viktig å kunne håndtere og koordinere skole og andre hobbyer ved siden av idretten. De mener at suksess innenfor idrett kan ses i sammenheng med suksess i andre områder i livet, og at denne egenskapen er spesielt viktig i overgangen fra junior til senior (Stambulova, Alfermann et al., 2009). Stress kan også komme ved dårlig koordinering mellom skole og idrett, og vil være negativt for utviklingen (Stambulova, Alfermann et al., 2009). I den tiden en utøver går inn i investeringsfasen, som vil si at man går over til én spesifikk idrett, krever dette store mengder trening og vil påvirke familiens rolle. Støttende foreldre vil prøve å legge til rette for utvikling og være en emosjonell støttespiller når det oppstår motgang og utfordringer (Côté 1999). Dette kan være krevende for eventuelle søsken, da hovedfokus vil ligge på den aktuelle idretten. Ronglan (2010) påpeker at en engasjert gruppe med foreldre vil styrke gruppens motivasjon. Sæther (2017) viser at det ikke var noen signifikant forskjell mellom treningsmengde i ungdomstiden mellom utøverne som ble profesjonelle kontra de som ikke ble det. Studien viser dermed at antall treningstimer som ung, ikke gir en forståelse av hvem som kommer til å bli best i voksen alder. I Studie til Hornig og kolleger (2016) viste at flere utøvere ble tatt ut på Tysklands seniorlangslag i fotball med kun 4500 treningstimer, noe som er godt under halvparten av Ericsson (1993) sin teori.

Man kan forstå det slik at suksess i idretten ikke kan forstås utelukkende fra antall treningstimer, og det er heller ikke alltid de som er best som ung blir best i sen alder. Samtidig må suksess i idretten koordineres med suksess på andre arenaer i livet. Csikszentmihalyi og kollegaer (1993) beskriver hvordan ungdommer er nødt til å legge mye av sin tid i idretten for å bli best, og at dette går utover det sosiale livet i en tid man trenger tid til venner og jevnaldrende. De mener at dette derfor kan være hemmende for talentutviklingen. I en idrett som fotball er det likevel er fotball en lagidrett med åpenbare sosiale settinger på trening og konkurranse.

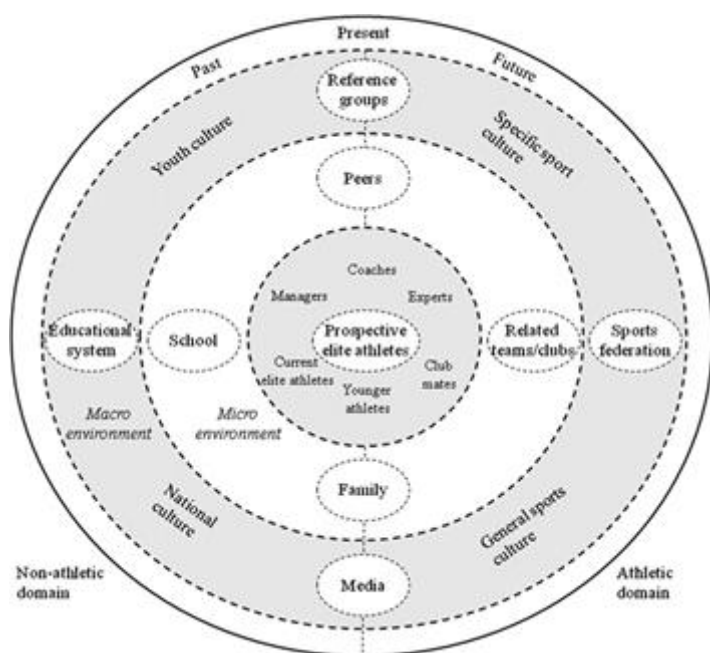
3.4 Talent som et resultat av miljø

Diskusjonen om statisk eller dynamisk talentbegrep dreier seg altså om hvorvidt et talent er medfødt eller kan formes gjennom trening. Miljø er også en faktor som kan være meget sentral i utformingen av utøvere uansett hvilket utgangspunkt de har i tidlig alder. Miljøet rundt en utøver kan bestå av trenere, venner, familie og det vil også være forskjell på byer, bydeler og land i forhold til læringsmåte og kultur (Henriksen, Stambulova et al., 2010). Likevel har det ikke vært en utbredt forskning på alle disse faktorene satt i sammenheng med utøvere som vil utvikle seg. Dette gjorde at Henriksen (2010), utviklet en teori som tar for seg individet i et økologisk miljøfokus, som vil si alle påvirkende faktorer på utøveren, både i og utenfor idretten.

Henriksen utviklet to modeller som beskrives som komplementære, som vil si at de utfyller og fullstendiggjør hverandre. «Athletic Talent Development Environment» (ATDE) beskriver et talentutviklingsmiljø, mens «Environments Success Factors» (ESF) tar for seg ulike faktorer i utviklingsmiljøet, som kan føre til større eller mindre grad av suksess når det gjelder å utvikle eliteutøvere. Modellene til Henriksen er bygget på Bronfenbrenners økologiske utviklingsmodell, systemteori og kulturpsykologi. Disse beskriver miljøet som en rekke strukturer som er nøstet sammen, og dermed skaper omgivelsene som et individ utvikler seg i form av mikro og makro strukturer (Bronfenbrenner 1979). Bronfenbrenner (1979) forklarte at menneskelig utvikling skjer gjennom interaksjon med en kontekst over en vedvarende tidsperiode, noe Henriksen (2010) videreutviklet i sin modell.

3.4.1 ATDE - Talentutviklingsmiljøer

I denne delen av oppgaven vil det bli redegjort for Henriksens teorier om talentutviklingsmiljø. Et talentutviklingsmiljø er et dynamisk system som gjør rede for en utøvers tetteste omgivelser på mikronivå, og interaksjon mellom disse omgivelsene. For en ung fotballspiller kan disse for eksempel være skole, foreldre, venner og fotballklubb. Dette er altså omgivelser og relasjoner både innenfor og utenfor selve sporten, og modellen ser på hvordan disse samhandlingene blir påvirket av faktorer på makronivå, som vist i figur 1.

Figur 1: Athletic Talent Development Environment, modell for å beskrive et talentutviklingsmiljø (Henriksen, 2010)

Mikronivå dreier seg altså om arenaer hvor utøveren påvirkes på daglig basis, og tar for seg hvordan de sosiale faktorene påvirker utøveren i ulik grad. Verdier og normer som finnes i kulturen som utøveren lever i er også med å utgjøre en del av mikronivået rundt utøveren. Makronivået ligger i den ytterste sirkelen, og viser et mønster av verdier, ritualer, tradisjoner, økonomiske forhold, idrettskultur, og ideologier som eksisterer i kulturen (Bronfenbrenner 1979). Hovedfunksjonen til modellen er å hjelpe unge utøvere å ta steget fra junior til toppnivå i sin idrett i senioralder. Av den grunn er individet plassert midt i ATDE-modellen, og de andre komponentene og relasjonene er plassert i ulike ringer rundt utøveren ut ifra hva som ligger tettest til utøverens hverdag. Samtidig som modellen deler inn i mikro- og makronivå, skiller den mellom faktorer i idretten og andre påvirkninger fra utsiden i form av det idrettslige og ikke-idrettslige domenet. I tillegg skilles det mellom fortid, nåtid og fremtid, hvor for eksempel skole har ulik påvirkning i ulike alder eller at klubbene stadig er i utvikling. Klubben som en spiller eller utøver tilhører regnes som å ha sterkest påvirkning, og her finner man faktorer som trenere med støtteapparat, medspillere, klubbens historie samt spillere i yngre og eldre lag. På makronivå er det hovedsakelig den nasjonale idrettsorganisasjonen, andre klubber og lag i tillegg til utdanningssystemet som påvirker utøveren. Idrettskulturen, den gitte idrettens kultur og landets ungdomskultur vil også være ha en innflytelse på utøvere som prøver å ta steget fra juniornivå til senior elitenivå (Henriksen, Stambulova et al., 2010, Larsen et al., 2020).

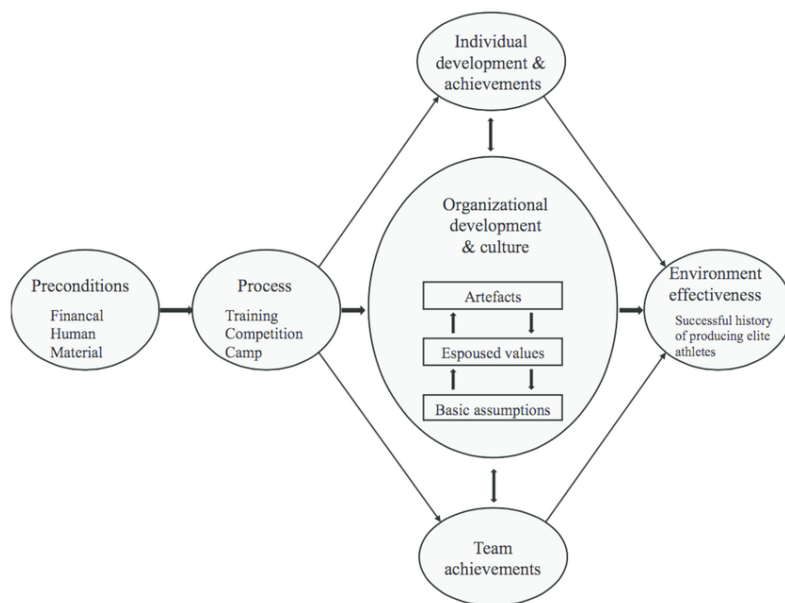
Det er viktig å forstå at hvert miljø som blir forsket på er ulikt, og det er mange faktorer som heller ikke blir fanget opp av forskeren. Samtidig er elementene i teorien til Henriksen

konstruerte antakelser om hvordan idrettsmiljøer er bygget opp, men at det kan være en stor hjelp for å forstå positive og negative effekter og elementer innad i en gruppe, som kan være med å skape suksess eller fiasko. Kulturforskjeller og forskjeller i miljøer gjør at noen faktorer kan falle bort (Henriksen, Stambulova et al., 2010, Larsen et al., 2020). Det er nødvendig å presisere at figur 1 er en modell som vil variere mye mellom miljøene som forskes på. Dette er en grunnleggende modell som ble introdusert av Henriksen (2009), men hvert miljø vil ha sine bestanddeler som er mer relevante enn andre.

Selv om denne oppgaven dreier seg om fotball, kommer det fram at disse suksessfaktorene er gjeldene i miljøer i idretten generelt. Et av miljøene Henriksen har studert er det danske seilerlaget som ble kalt “49er seilerteam” som ble beskrevet som et godt miljø for utvikling av talenter. Svak økonomi og begrensede ressurser ble ikke et hinder for utviklingen, og det tette samarbeidet mellom individene i gruppa og høy grad av kohesjon i laget gjorde miljøet fruktbart (Henriksen, Stambulova et al., 2010). Larsen og kolleger (2020) sin studie på 22 guttespillere under 17 år i den danske fotballklubben Aarhus er også et eksempel på et godt utviklingsmiljø for å utvikle spillere til toppnivå. Her viser det seg at miljøet var sentrert rundt forholdet mellom spillere og en stab av trenere, ledere og støtteapparat, som hjalp spillerne å mestre en helhetelig livsstil som klarte å håndtere fotball og skole. I begge miljøene ble det funnet høy grad av gruppekohesjon og tette samarbeid mellom utøvere. I seilerlaget viste det seg også at samarbeidet mellom eliteutøvere og de fremtidige eliteutøverne var meget sterk. Dette er faktorer som har vist seg som sentrale suksessfaktorer i ESF.

3.4.2 ESF - Miljøets suksessfaktorer

Environment success factors, eller miljøets suksessfaktorer, har som mål å forklare hvorfor ulike faktorer bidrar til at et utviklingsmiljø har suksess eller ikke, når det gjelder utvikling av eliteutøvere (Henriksen, Stambulova et al., 2010). Henriksen ønsket å se på flere aspekter, for å kunne forstå miljøene på et dypere nivå. Her inngår aspekter som forutsetninger, prosessen, individuell utvikling og oppnåelse, miljøets effektivitet, lagets oppnåelse og organisatorisk utvikling og kultur. Sistnevnte står i sentrum av modellen, og binder det hele sammen.

Figur 2: Environment Success Factors, modell for å beskrive grad av suksess i et talentutviklingsmiljø (Henriksen, 2010)

Modellen tar altså for seg faktorer i et miljø, og starter med forutsetningene som ligger til rette, som kan være blant annet finansielle, materielle og menneskelige ressurser. Slike rammefaktorer kan være nødvendig for å oppnå resultater, men er likevel ikke en garanti for suksess. Økonomi til utstyr, gode fasiliteter, gode trenere og andre goder og rammefaktorer kan være viktige faktorer, men det krever likevel mer av innsats og miljøet for å skape eliteutøvere innen idrett. Disse forutsetningene vil være med å påvirke det daglige miljøet, samtidig som det vil prege den daglige rutinen eller prosessen. Treninger og konkurranser, samt muligheter for treningsleirer er eksempler på dette. Videre fra disse daglige rutinene finner man tre ulike utfall; *Utøverens individuelle utvikling og resultater*, *lagets utvikling og resultater* og i midten av figuren finner vi *organisatorisk utvikling og kultur*. Her vil utøverens fremgang og utvikling av ferdigheter forklare denne utøveren sine resultater. På den andre siden vil lagets utvikling og resultater forklares av lagets egne resultater. Disse kategoriene har mye til felles, og blir i stor del skapt av omgivelsene, fasilitetene og treningstimer. Med andre ord er det prosessen, forutsetninger og rutinene i det daglige som bestemmer utfallet av utvikling av både individuell utøver og laget som helhet (Henriksen, Stambulova et al., 2010).

Som beskrevet tidligere hadde seilerlagt relativt små ressurser, men klubben klarte å kompensere for dette med en kultur og et miljø som skapte eliteutøvere. Utøverne i laget måtte være dedikerte og ambisiøse, samtidig som de skulle lære å prioritere tiden de hadde. Innenfor miljøet er ikke individuell utvikling sett på som mindre viktig enn utvikling av individets psykologiske og sosiale kompetanse. Dette vil kunne skape en grunnmur hos utøvere og være positivt i forhold til utvikling over lengre tid (Henriksen, Stambulova et al., 2010). Penger er

satt opp som en forutsetning for prosessen, som vil påvirke miljøet. De små økonomiske godene, og færre trenere gjorde at utøverne selv ble gode på å være hverandres trenere. De hjalp hverandre til å bli bedre i større grad, nettopp fordi de ikke hadde andre ressurser som kunne hjelpe. Treningsdagene gikk mye til å trene både alene, og sammen med andre. De hadde det mye gøy sammen, mens de jobbet mot målene sine. På den måten viser dette laget at man kan få til mye bra, selv om faktoren om god økonomi ikke oppfylles.

Det er gjort flere undersøkelser med bruk av ATDE modellen i skandinaviske toppfotball klubber. Flatgård (2018) så på Ranheim fotball, mens Aalberg (2014) undersøkte talentutviklingsmiljøet i Rosenborg Ballklub og fant at klubben jobber hardt for å skape et stabilt, støttende og fruktbart miljø. Fotballklubben prøver å legge det medfødte potensialet til side, og fokusere på trening, fremgang og utvikling avgjøre hvem som blir satset på. Det vektlegges både fotballferdigheter, og andre egenskaper som de mener er viktig for å bli en topp fotballspiller. Rosenborgspillere blir lite overvåket og regulert, og det legges heller opp til ansvar for egen utvikling. Likevel kommer det fram at samarbeidet mellom juniorlag og seniorlag er for dårlig i klubben, noe som gjør denne overgangen vanskeligere enn nødvendig (Aalberg 2014). Flatgård (2018) sin masteroppgave viser at Ranheim Fotball har en inkluderende og støttende tilnærming med trygge sosiale rammer. Klubbens økonomiske utfordringer byr på utfordringer, men kompenseres med frivillighet og hardt arbeid.

Henriksen og kolleger (2014) har også sett på miljøer innenfor sport i Skandinavia som ikke har hatt like suksessfull talentutvikling. Dette var for å få en bedre forståelse, og for å kunne sammenlikne miljøene i forhold til ATDE og ESF. De har sett på et golflag i et idrettsakademi i Danmark. Her var miljøet preget av faktorer som sto i motsetning til Henriksen (2010) sine anbefalinger for god talentutvikling. Det var mangel på støttende rollemodeller og samarbeid mellom eliteutøvere og talentene. Samtidig var det dårlige samarbeid mellom de ikke-sportslige miljøene rundt utøveren, i tillegg en usammenhengende organisasjonskultur (Henriksen et al., 2014). En sterk, åpen og sammenhengende organisasjonskultur bidrar til å skape et mer fruktbart utviklingsmiljø (Larsen et al., 2020).

3.4.3 Kjennetegn på et suksessfullt idrettsmiljø

Henriksen og hans kolleger (2010) har en hypotese om at suksessfulle idrettsmiljøer har mange felles trekk, som sammen er med å skape suksess. Disse faktorene kan skille miljøene fra mindre suksessfulle miljøer. Mange av disse faktorene kommer fram i Henriksens blikk på miljøer innen blant annet seiling, friidrett, fotball og kajakk. Faktorene for suksess kan vises innen ulike miljøer på tvers av idretter. Henriksen trekker fram åtte trekk som virker å ha

signifikant betydning for hvorvidt talentfulle utøvere tar steget til å bli eliteutøvere fra det gitte miljøet.

Tabell 4: Trekk i suksessfulle utviklingsmiljøer (Henriksen, 2010, pp. 157)

Trekk i suksessfulle talentutviklingsmiljøer	Beskrivelse
Treningsgrupper med trygge og støttende interne relasjoner	Et inkluderende treningsmiljø som bygger opp om vennskap og støttende sosiale relasjoner, uavhengig av utøverens prestasjonsnivå.
Nære rollemodeller	Treningsmiljøer som består av både fremtidige og nåværende eliteutøvere. Eliteutøvere som tar imot de yngre og er villige til å overføre kunnskap.
Støtte til utøverens idrettslige satsning	Utøvere får anledning til å fokusere på idretten. Skole, familie og venner anerkjenner og aksepterer utøverens idrettslige dedikasjoner.
Støtte til utøvernes psykososiale utvikling	Utøverne får anledning til å utvikle ferdigheter som er hensiktsmessige også utenfor idrettsarenaen, slik som autonomi, bevisstgjøring og ansvarliggjøring. Utøverne blir sett som "hele mennesker".
Trening som innbyr til allsidighet	Utøverne får anledning til å delta i ulike idretter i ung alder, samtidig som treningshverdagen også består av variasjon og allsidig trening som stiller krav til ulike ferdigheter.
Langsiktig utviklingsfilosof	Fokus på utvikling og mestring fremfor tidlig suksess. Ivaretar utøvernes totalbelastning, også utenfor idrettsarenaen.
Tydelig og koherent organisasjonskultur	Koherens mellom artefakter, verdier og normer og grunnleggende antakelser. Kulturen gir stabilitet, og støtter opp under et lærings- og utviklingsfokus.
Samordning av innsats	Samordning og koordinering mellom skole, idrett, familie og andre komponenter som påvirker. Utøvere opplever at de ulike arenaene har en gjensidig forsterkende effekt på ens holistiske utvikling.

Henriksen (2010) legger vekt på en solid gruppekohesjon, med vennskap og gode relasjoner mellom individene. Vennskap og støttende relasjoner vil kunne være med å skape trygghet og samarbeid uansett prestasjonsnivå. Denne tryggheten kan være med å skape en kultur hvor det er lov å prøve seg fram, og dermed kunne lære og bli bedre. De to første punktene dreier seg om å skape et miljø med tette bånd mellom utøvere på tvers av alder, kunnskap og prestasjonsnivå. På denne måten vil mestring og utvikling være mer sentralt enn hvilke prestasjoner man har i ung alder. Samtidig bør det legges til rette for å kunne arbeide som godt og målrettet som mulig i sin idrett, og at det dermed bør legges til rette for at fokuset kan være på idretten. Familie, venner og skolehverdagen bør altså akseptere og kunne legge til rette for satsingen. Dette innebærer at idretten må koordinere og samarbeide med de andre arenaene en

utøver tar del i, og at dette vil legge til rette for den trygge og stabile satsingen idrettslaget legger til rette for. Dermed vil det bli det som kalles et effektivt miljø.

4.0 Metode

I dette kapitlet vil jeg gi en forklaring av min casestudie i fotballklubben KFUM, og hvordan jeg har gått fram for å få mine resultater. Jeg vil også redegjøre for mine metodiske valg i prosessen, og ta for meg vitenskapelig forankring. Målet har vært å få en dypere forståelse av hvordan klubben jobber med sitt talentutviklingsarbeid. Metode bør forstås som et hjelpemiddel som forskere kan bruke for å belyse det valgte forskningsstudie (Widerberg, 2011). En casestudie brukes når målet med forskningen er å gå dypere i et spesifikt interesseområde, og egner seg godt når man skal besvare beskrivende og forklarende spørsmål (Yin, 2009, 2014). Jeg har brukt observasjon og kvalitative intervjuer som grunnlag for min datainnsamling, og skal gi en forklaring av denne forskningsmetoden.

Jeg vil altså redegjøre for valg av metode, utvalg, observasjon, intervjuguide og gjennomføring av intervjuer. Jeg vil også se på mine relasjoner til informantene, og kvalitetsvurderinger av mitt eget prosjekt. Kapitlet vil innledes med en teoretisk forankring ved kvalitative studiet. I følge Cavallin (2006), skal et metodekapittel være bindeleddet mellom teori og materiale, eller funnene som skaper diskusjon. Jeg vil ta for meg en vitenskapsteoretisk forankring, og gi en beskrivelse av kvalitative intervjuer og observasjon. Jeg vil bruke dette kapitlet til å gi leseren en forståelse av min datainnsamling, og min relasjon til spillere og støtteapparat, slik at man får en så god forståelse som mulig av funnene som blir presentert. Dette vil gi en tydelig fremstilling av funnene som blir diskutert senere i oppgaven, og styrke prosjektet av en åpen prosess (Tjora, 2010). Gjennom mine år som høgskole og -universitetsstudent har jeg fått en bredere forståelse av metode som kapittel. Hvis det metodiske kapitlet presenteres tydelig, vil det løfte frem oppgavens styrker, og skape gode rammer for hvordan prosjektet legges fram (Tjora, 2017). Dette kapitlet vil brukes som en plattform for å diskutere min egen prosess, og reflektere over min egen fremgangsmåte. Slik vil jeg kunne tolke mine egne resultater på en best mulig måte, og skape en forståelse av hvordan talentutviklingen bør drives, og hvordan den faktisk drives i miljøet jeg har besøkt.

4.1 Teoretisk grunnlag for kvalitative studier

I et forskningsprosjekt jobber man innenfor et vitenskapelig paradigme (Postholm, 2010). Vi deler gjerne opp i to vesentlige tenkemåter eller paradigmer, kvalitativ og kvantitativ forskning (Tjora, 2013). Dette kan forstås som en virkelighetsforståelse som legger retningslinjer for gjennomføringen av prosjektet (Rubin & Rubin, 2012). Et bevisst metodevalg må inneholde en

reflektert forklaring på hvilket paradigme man legger seg i, da det også vil uttrykke tanker og føringer på hvordan man kan oppdage kunnskap, og i tillegg kunne skape ny kunnskap (Rubin & Rubin, 2012; Widerberg, 2001). Innen samfunnsvitenskap, hvor vi finner blant annet idrettsvitenskap, handler det om å se mennesker i ulike samfunn og sosiale settinger, både som enkeltindivider og i grupper, og som hele samfunn. I følge Markula og Silk (2011) vil det ikke gi noen mening å rangere paradigmene etter hva som er best, men heller finne ut hvilket som er best egnet til forskningens formål.

Hermeneutikken er en retning innenfor samfunnsvitenskap som betyr fortolkningslære. Det er grunnlaget for analyse av tekst innen humaniora - i fag som filosofi, litteraturvitenskap og idèhistorie, men har sitt opprinnelige utspring fra studie av bibeltekster og lovtekster. Grunntanken er at teksten som helhet må forstås ut i fra de enkelte elementene og at de igjen må forstås ut fra helheten (Rygghaug, 2002). Den fremhever betydningen av tolke og forstå hvilken mening som knyttes til ulike handlinger (Thagaard, 2013). Tilnærmingen legger vekt på at det ikke finnes en egentlig sannhet, men at fenomener kan tolkes på ulike nivåer, og at meningene kun kan forstås i lys av den sammenhengen som studeres. Mening blir skapt og fremtrer i en kontekst, og må kun tolkes i den konteksten hvor mening uttrykkes (Widerberg, 2011). Thagaard (2013) beskriver hermeneutikken som en viktig inspirasjonskilde for samfunnsvitenskapelige tilnærminger der fortolkning har en sentral plass. Gjennom min tilnærming i dette prosjektet har jeg fått muligheten til å gå i dybden med informantene, og forsøkt å tolke og analysere deres utgreiinger, erfaringer og meninger innenfor tema utviklingskultur, og hva som ligger bak deres oppfatninger. Av den årsak vil jeg plassere dette prosjektet innenfor samfunnsvitenskapen og hermeneutikken.

Min inngang til prosjektet var basert på ydmykhet, og forståelse for at det kan være vanskelig å finne gode svar på et så komplekst tema som talentutviklingsmiljøer i fotball. Jeg brukte en del tid på å tenke på min egen inngang til prosjektet, på grunn av mitt tidligere engasjement i klubben. Jeg hadde fokus på å ikke la dette bli et hinder for prosjektets reliabilitet, ved å legge mine antakelser og erfaringer fra miljøet litt til side. Jeg ville bruke min tilnærming som forsker til å tolke hva som ligger bak klubbens og lagets valg av fremgangsmåter og væremåte. Jeg ville prøve å beskrive den virkeligheten jeg oppfattet som forsker, og de funnene jeg fant. Likevel er det mulig å forstå at mine fortolkninger og forståelse av miljøet kan være farget, men jeg har møtt prosjektet med et åpent og selvrefleksivt utgangspunkt. Dette vil styrke oppgavens kvalitet, og leseren har blitt presentert med mine premisser.

4.1.1 Valg av metode - En casestudie og kvalitativ forskning

Kvantitativ og kvalitativ forskningsmetode regnes som de to måtene å forske samfunnsvitenskapelig (Thagaard, 2013). Målet med en kvantitativ forskning vil være å bruke tall og statistikk til å komme fram til statistiske generaliseringer for å besvare problemstilling (Thagaard, 2013). Innen kvalitativ forskning arbeides det ofte innenfor relativt få utvalgte enheter, som man til gjengjeld går i dybden på, og prøver å skape en dypere forståelse av sosiale fenomener (Tjora, 2013; Thagaard, 2013). En casestudie er en empirisk metode som undersøker et samtidsfenomen i dets faktiske kontekst, altså den gruppa man forsker på, i sine egne omstendigheter (Yin, 2009, 2014). I casestudier er det mulig å bruke alle former for kvalitativ og kvantitativ datagenerering. Man kan ha intervjuer, dokumentstudier, datastudier og observasjoner, og man vil gjerne kombinere flere av disse i forskningen (Tjora, 2013). I min forskning har jeg gått brukt observasjon og intervju i en kombinasjon for å finne mine svar, da jeg mente at denne kombinasjonen ville gi meg de svarene jeg lette etter. En av de større utfordringene innen forskning, ligger i hvordan man skal avgrense det empiriske arbeidet (Tjora, 2013), og kvalitative metoder kjennetegnes av et fleksibelt forskningsprosjekt, som innebærer at forskeren kan arbeide parallelt med ulike deler av prosessen (Thagaard, 2013). Jeg syntes derfor det var viktig å bruke metodekapittelet til å skape en forståelse av hva jeg har lagt vekt på, for å skape rammene til prosjektet.

Mitt prosjekt kommer under kategorien kvalitativ forskning, og jeg har prøvd å få en forståelse av hvordan en fotballklubb arbeider for å skape et godt utviklingsmiljø for talentfulle spillere, og hvorfor de jobber på den måten de gjør. I en slik casestudie ville det ikke vært en fordel å bruke kvalitative statistikker, og jeg utelukket denne metoden. Jeg har brukt kvalitative dybdeintervju som primærdata, og brukt observasjon for å skape mine egne inntrykk, og selv oppleve kulturen i klubben og laget. Jeg valgte å starte med observasjon, slik at jeg hadde mine egne tanker og betraktninger før intervjuene ble gjennomført. På denne måten ville informantene også ha et forhold til meg før intervjuene, slik at de forhåpentligvis følte seg litt tryggere på meg og min rolle, enn hvis jeg skulle gått rett på intervjuene. Desto tryggere relasjonen er, jo bedre vil det være når man intervjuer (Tjora, 2013).

4.1.2 Kvalitative dybdeintervju

Kvalitative intervju er den vanligste metoden for datagenerering innenfor kvalitativ forskning (Tjora, 2013 & Ryen, 2002). Det er særlig godt egnet når man ønsker en forståelse av informantenes tanker, følelser og erfaringer knyttet til det aktuelle tema, og hvilke opplevelser de sitter inne på (Dalen, 2011). Intervjuer har en sentral plass i hverdagen vår, og vi ser det hver

eneste dag på tv, i aviser og generell presentasjon av nyhetsbildet (Thagaard, 2013). Likevel er det noe annet å gjennomføre intervjuer som forskningsmetode, og krever mer eksplisitt kompetanse. Det er viktig å trene på hvordan man stiller gode, gjennomtenkte spørsmål, hvordan man legger grunnlaget med en god relasjon, hvilke prinsipper man baserer oppbyggingen av intervjuet og det er viktig å lytte godt til det informantene svarer, slik at man kan komme med riktige oppfølgingsspørsmål (Thagaard, 2013). Intervjuet kan formes på to ulike hovedmåter, hvor det enten er relativt strukturert, eller at det kan oppleves som en samtale uten stramme rammer. Her vil det være lite struktur og praten flyte mer innenfor et bestemt hovedtema. Det finnes også en tredje fremgangsmåte, som karakteriseres som delvis strukturert. Jeg valgte å bruke en delvis strukturert, med en rekke spørsmål jeg skulle innom i løpet av intervjuet. I følge Rubin & Rubin (2012) er det denne formen for intervju som særpreger kvalitativ forskning. Thagaard (2013) mener også at svarene til informantene vil være mer sammenlignbare enn hvis man gjennomfører uten spesielle retningslinjer. Dette er fordi alle har gitt informasjon om de samme temaene, noe som var viktig for meg. I et delvis strukturert intervju vil det ikke være så viktig når de ulike temaene tas opp, så lenge informantene forlegge ut om alle de aktuelle temaene. Det er også viktig å la intervjupersonen ta opp temaer som ikke var planlagt på forhånd, og fleksibilitet er viktig for å knytte spørsmålene til hver enkelt sine forutsetninger (Thagaard, 2013).

Det er viktig å forstå at i slike intervjuer er det utelukkende fokus på forhold som er knyttet til informantens subjektivitet, (Thagaard, 2013). Tjora (2013) beskriver et dybdeintervju som en metode basert på et fenomenologisk perspektiv, hvor forsker ønsker å forstå informantens opplevelser og hvordan informantene opplever og reflekterer over dette. Ved å skape en avslappet stemning skal informantene få god tid til å diskutere sine oppfatninger. Det skal skape en situasjon for en relativt fri samtale som kretser rundt spesifikke temaer som forsker har bestemt på forhånd (Dalen, 2011; Tjora 2013). Kvaliteten på dybdeintervjuer blir bestemt av hvor godt opparbeidet tillit det er mellom forsker og informant, noe som blir spesielt viktig når det forskes på sensitive temaer (Tjora, 2013). Dette betyr at hvis man vil få maksimalt ut av informantene er det viktig å skape en trygg base, og en atmosfære hvor informantene føler seg trygge. På denne måten vil man få en samtale som kan gi best mulig svar og refleksjoner.

4.2 Datainnsamling - forskningsprosess

Jeg har brukt ulike former for innsamling av data, og det er viktig for forståelsen av oppgaven at jeg gjør rede for mitt utgangspunkt, og hvorvidt dette kan være med å påvirke datainnsamling, funn og kunnskap som skapes. Det er ikke mulig å entre en forskningsarena uten at ens

kunnskap og tidligere erfaringer ens perspektiv (Maaloe, 2004). Jeg har spilt junior - og seniorfotball i klubben tidligere og jobbet noe i klubben i ettertid. Samtidig har jeg hatt fotballrelaterte jobber gjennom hele min studietid har jeg opparbeidet en erfaring som vil ha stor påvirkning for mine tolkninger av casen. I følge Tjora (2013) er det problematisk hvis forskeren lar seg påvirke for mye av omgivelsene. Det har vært viktig for meg å redegjøre for, og bevisstgjøre meg selv på mitt eget ståsted, for å ta et steg tilbake. Jeg har samlet informasjon gjennom intervjuer og observasjon, og på denne måten prøvd å få en forståelse av arbeidet som gjøres i denne klubben og hos juniorlaget spesielt.

En av de viktigste prosessene jeg gjorde før datainnsamlingen var å se på tidligere caser og forskningsprosjekter som var gjort på det samme området. Jeg prøvde også å opparbeide kunnskap om hvordan en god casestudie skulle gjennomføres, slik at jeg kunne angripe mitt prosjekt på en god og gjennomtenkt måte. Jeg leste andre oppgaver for å se hva slags erfaringer andre forskere hadde gjort seg, og hvilke metoder som hadde fungert, eller ikke fungert for dem. Jeg så på mange ulike masteroppgaver og spesielt Henriksens tidligere forskningsprosjekt. Flagård (2018) og Aalberg (2014) sine masteroppgaver, og deres casestudier i henholdsvis Ranheim og Rosenborg ble også en inspirasjon, da de benyttet de samme modellene og forståelsesrammene. På denne måten ble jeg bedre forberedt til min datainnsamling, da jeg fikk et innblikk i hvilke feller man kunne gå i, og hvilke utfordringer som kan dukke opp underveis. Når man gjennomfører kvalitative studier, vil det oppstå uventede saker underveis, uansett hvor gode forberedelser man har gjort (Thagaard, 2013). Jeg plukket blant annet opp tips om å være aktiv og engasjert ved observasjon, og deltakelse i uformelle settinger. Jeg har lest mye om observasjonsrollen, og skjønt at en upåvirket observatør er nær umulig. Da kunnskapen om temaet jeg forsker på er liten, ønsket jeg mest mulig inntrykk og informasjon som mulig. Det ble viktig for meg å fremvise et ærlig bilde av miljøet, slik at klubben og laget kan bruke mine funn som lærdom. Ut i fra dette har jeg valgt å se på min egen erfaring og kunnskap som en styrke for oppgaven, og ikke et problem.

4.2.1 Utforming av intervjuguide

Proessen min i forkant av intervjuene dreide seg i hovedsak i å arbeide med intervjuguidene mine (vedlegg 1 og 2). Dette ble gjort med inspirasjon fra Henriksen (2010) samt Aalberg (2014) og Flatgård (2018) sine tolkninger av Henriksens intervjuguider. Det ble formulert en intervjuguide for spillerne og en for treneren. Temaene var det samme, men med noe ulik formulering, da informantene hadde ulik innfallsvinkel. Intervjuguidene skulle legge grunnlaget for å finne ut av det jeg var ute etter, og må inneholde spørsmål som dekker de

viktigste og mest sentrale temaene i mitt forskningsprosjekt (Dalen, 2011). Som beskrevet tidligere ville jeg ha en delvis strukturert gjennomføring av intervjuene, og sørget derfor for å ha klare retninger på spørsmålene, men også være åpen for å stille oppfølgingsspørsmål og eventuelle avsporinger, og ville gjerne få fram relevant informasjon jeg egentlig ikke hadde planlagt. En fordel med delvis strukturerte intervjuer er at man kan følge informantens historier og utgreiinger, samtidig som man kan sørge for at man kommer innom de temaene man skal. På den måten er det heller ikke viktig at temaene blir tatt opp i en spesiell rekkefølge, så lenge man kommer innom alle i løpet av intervjuet (Thagaard, 2013).

Da jeg hadde lyst til å skape en atmosfære som var åpen for diskusjon og tolkning prøvde jeg å stille så åpne spørsmål som mulig, blant annet ved å starte spørsmålene med ord som “hva” og “hvordan”. På den måten åpner man for å la informanten gå i dybden på temaer de har mye å fortelle (Tjora, 2013). De første spørsmålene i intervjuguiden var enkle, og krevde lite tolkning og refleksjon fra informanten sin side. Dette var nettopp fordi jeg ville skape den avslappede atmosfæren som ble nevnt tidligere, og skape denne tillitsfulle settingen. Deretter beveger jeg meg inn på de temaene jeg hadde lyst til å få svar på, som talentutvikling og organisering i klubben og laget. Det var denne delen av intervjuet vi skulle bruke desidert mest tid, og derfor her jeg la mest opp til informantens egne tolkninger. Til slutt avsluttet jeg med noen enkle avrundings spørsmål, for å skape en naturlig avslutning, og for å gi informanten mulighet til å legge til noe han eventuelt ikke hadde fått sagt.

4.2.2 Datagenerering - gjennomføring av intervju og observasjon

Relasjon og kontekst utgjør viktige elementer av den kunnskapen som utvikles. Med kontekst menes det at ting som omgivelsene, selve rommet og livssituasjon til informant og forsker vil påvirke intervjusituasjonen (Drageset og Ellingsen, 2009). En åpen tilnærming til temaet, hvor både forsker og informant er interessert og engasjert i tema, vil kunne bidra til en god dialog og kunne skape ny kunnskap og nye oppdagelser. Det er viktig at forsker klarer å engasjere seg for de retningene informanten tar, og kunne stille utfyllende oppfølgingsspørsmål, noe som vil kunne skape økt forståelse (Drageset og Ellingsen, 2009).

I denne forskningsmetoden har jeg intervjuet flere spillere fra juniorlaget, samt en av trenerne. Jeg har som nevnt tidligere valgt å gjennomføre dybdeintervju. Av den grunn at slike intervjuer krever en eksplisitt kompetanse, gjorde jeg gode forberedelser før mitt første intervju. Det er mange utfordringer når man gjennomfører et dybdeintervju, og ting man må passe på, for å få så gode svar som mulig fra informanten. Jeg hadde noen ekle spørsmål, og løs prat i starten av intervjuene. Dette var for å løse opp stemningen, og skape en atmosfære som var

mest mulig åpen og fri. Slik var målet å slippe informantene løs, og få de til å være mest mulig ærlige og ikke holde igjen. En slik inngang på intervjuet vil kunne føre til en mer avslappet situasjon, og kan bidra til mer utfyllende svar (Thagaard, 2013). På fire av de fem intervjuene jeg gjennomførte, synes jeg dette fungerte meget bra. På det siste slet jeg mer med å åpne opp informanten, men at det likevel ble tegn til bedring det første kvarteret. Intervjuene foregikk på kontorer i KFUM sin egen hall med klubbhus. Dette var fordi jeg ønsket å ha intervjuene på steder informantene kjente til, og følte seg trygge. Jeg prøvde også å skape en avslappet stemning med kaffe eller kakao og kjeks. Dette var mest for å gi uttrykk for at det var mer som en samtale enn et rent intervju. Tjora (2013) beskriver hvordan trygge omgivelser kan være en måte å skape trygghet hos informanten, og hvordan det kan skape en bedre kommunikasjon. Jeg hadde de fleste intervjuene i forkant av lagets treninger, og heller ikke dette var tilfeldig. Jeg ville ikke at informanten skulle være sliten etter en lang økt, og heller ikke at svarene deres skulle være preget av følelsene de hadde rundt den siste økta. Derfor prøvde jeg å avtale alle intervjuene en time og et kvarter før oppmøtetid, slik at vi hadde nok tid og ikke trengte å stresse.

I tillegg til mine dybdeintervjuer har jeg gjennomført observasjon av treninger, lagsmøter og to kamper. Gjennomføringen av observasjon har skjedd i to bolker slik at jeg selv fikk litt pause, og mulighet til å evaluere meg selv. Jeg har tatt del i trenernes prat før trening, og hatt en åpen og delvis deltakende rolle som observatør. Jeg gikk inn i observatørrollen med godt mot, men med en del mindre erfaring enn jeg hadde med å gjennomføre intervju. Det var likevel viktig for meg at jeg følte meg forberedt, og jeg hadde notert ting på et ark som jeg skulle se etter, og var klar til å notere. Etter den første dagen på feltet merket jeg at det ble litt kaotisk, både på arkene mine og i eget hode. Jeg fant derfor fram en liten notisbok, som ble brukt til notater i resten av datainnsamlingen. Den første dagen med observasjon vil jeg beskrive som under middels suksessfull på flere områder. Jeg syntes det var vanskelig å finne min rolle, og fra økt nummer to bestemte jeg meg for å snakke med spillere som satt på siden, for å finne min inngang. Jeg fant ut at disse små samtalene med spillere i løpet av økta var en av måtene jeg fikk gode svar på, og brukte dette som en metode resten av prosjektet.

Ved mitt første møte med spillerne og trenerne ble mitt prosjekt fremstilt. Jeg informerte om at det var frivillig og bidra til prosjektet, og informerte om hvordan jeg ville samle min data. De fikk også beskjed om at man kunne trekke seg uten begrunnelse eller be om å få spesielle situasjoner utelatt. Jeg kunne også garantere anonymitet i både intervjuer og observasjonsmaterialet. Jeg følte at det var viktig å gi denne informasjonen, da dette var en ny

situasjon for spesielt spillerne. Det dukket likevel ikke opp noen slike henvendelser i løpet av prosjektet, og jeg fikk brukt all min data.

4.2.3 Transkribering og lydopptak

I denne delen av prosjektet bearbeides funnene som er gjort, ved at intervjuene noteres nøye ned. På denne måten er det enkelt å finne tilbake til sentrale uttalelser, og sammenligne informantenes svar. Jeg brukte lydopptak som hjelpemiddel på intervjuene, framfor å notere med penn, eller bruke video. Jeg valgte å spare på lydopptakene på en trygg plass, slik at jeg kunne gå tilbake å lytte igjen hvis jeg ønsket det. Dette var for å unngå egne mistolkninger, og kunne analysere svarene og funnene på en god måte. Jeg valgte å gjøre lydopptak slik at jeg kunne konsentrere meg fullt og helt om informanten og dialogen når intervjuet ble gjennomført, framfor å notere hva som ble sagt der og da. Dette tror jeg bidro til en god flyt i samtalene, og at jeg sitter igjen med flere gode funn. Jeg tror også informantene hadde mistet mer at flyten, og ikke vært like avslappet hvis jeg skulle notert ting som ble sagt underveis, eller brukt videokamera. Lydopptakene vil også kunne fange opp tonefall, pauser, og andre lyder informanten bruker for å få fram sine poeng og situasjoner (Kvale og birkmann, 2015). Videoopptak ble valgt bort, siden jeg mente dette kunne gjøre at informantene holdt mer tilbake, og ikke skape den samme anonymitetsfølelsen, og kunne gått ut over reliabiliteten til prosjektet (Repstad, 2007).

I ettertid har jeg transkribert intervjuene, for å få god oversikt over egne funn. På denne måten er det også enkelt å sammenlikne spillernes svar, og finne likheter og ulikheter, og generelt få god oversikt over datamaterialet. Dette har gjort egen analysering og diskusjon enklere i ettertid. Jeg har valgt å være svært nøyaktig i transkriberingen, og fått med alt som har blitt sagt. Dette gjorde jeg for å ikke misforstå noe når jeg startet med analysen, og for å få med alle detaljer som ville kunne ha noe å si.

4.2.4 Valg av informanter

I en kvalitativ studie som er gjennomført her, der man ønsker å gå i dybden på et fenomen, er det viktig at antallet informanter ikke blir for mange. For mange informanter vil kreve mye tid på å bearbeide i etterkant, og selve gjennomføringen av intervjuer. Det er viktig for kvaliteten til forskningsprosjektet at det blir redegjort for hva utvalget bygger på, ettersom utvalget påvirker forskningsresultatene i sterk grad. Samtidig muliggjør dette andre forskere til å etterprøve, samt sammenligne studiet med nærliggende prosjekter (Dalen, 2011).

Tjora (2013) forteller hvordan informanter oftest blir valgt fordi de vil kunne uttale seg på en reflektert måte, for å gi forsker best mulig forutsetninger til å få et innblikk i det aktuelle tema. Informantene vil først og fremst svare for seg selv, men også kunne være representanter for en posisjon. Av den grunn hørte jeg med trenerne om hvilke spillere de trodde var best egnet for å gi gode svar i intervjusituasjon. Jeg la også vekt på å snakke med spillere i ulike aldre og situasjon innad i juniorlaget, slik at jeg kunne få en bedre forståelse av deres oppfatninger. Jeg var strategisk, og valgte informanter jeg trodde ville kunne bidra best mulig. Jeg valgte å intervju en av to trenere på laget, samt fire spillere. I forskningsperioden har det vært en overgangsfase hvor en trener skal inn for en annen. Treneren som har blitt intervjuet er treneren som skal være med videre, og som har vært i klubben en stund. Han har ansvaret for kampene til rekruttlaget i tillegg til junior, og har en mastergrad i idrett fra NIH, samt trener B-lisens.

Utvalget i en studie er særdeles viktig med tanke på studiens overførbarhet (Malterud, 2011). Mulighetene til å få inn materiale som er innholdsrikt og aktuelt for tema, samt variert og reflektert bør stå sentralt i valg av informanter, og bør være nøye gjennomtenkt (Tjora, 2012). Jeg hadde mine egne inntrykk av diverse spillere, og søkte som sagt hjelp fra trenerne for å skape en god sammensetning av informanter. I ettertid vil jeg påstå at jeg traff relativt godt, og fikk svar, og ulike synspunkter på de aktuelle tema. Min rekrutteringsstrategi var å skaffe et utvalg informanter med ulik bakgrunn. Med dette mener jeg at de har ulik fartstid i klubben, og derfor kan ha ulik opplevelse på miljøet. Jeg utelukket første års juniorspillere, slik at alle informantene hadde minst et år på laget. Spillerne representerte også ulike steder i nærområdet, med litt ulike kulturelle bakgrunner.

4.3 Kvalitetsvurderinger

Det er viktig at en forsker klarer å se på egen datainnsamling, og egen forskning med et kritisk blikk. Dette er sentralt for å kvalitetssikre egen studie. Ifølge Tjora (2013) og Thagaard (2013) er det tre hovedkriterier for å indikere kvalitet. Reliabilitet (pålitelighet), validitet (gyldighet) og generaliserbarhet som indikatorer vil dekke kvalitetsvurderingen, og forteller noe om hvorvidt funnene i forskningen vil være holdbare og fruktbare (Grønmo, 2004). Det er enighet om hvilke kriterier som skal til for å kvalitetssikre og vurdere kvalitativ forskning (Ryen, 2002), men jeg har valgt å bruke disse tre kriteriene i mitt forskningsprosjekt. En redegjørelse av oppgavens kvalitet gjør det blant annet mulig for andre forskere å etterprøve og anvende liknende studier i senere tid.

4.3.1 Pålitelighet

Reliabilitet er en måte å forklare datamaterialets pålitelighet (Grønmo, 2004), noe som betyr at forskningen er gjennomført på en måte som regnes både troverdig og tillitsfull (Tjora, 2013). Det kan knyttes til redegjørelser for egen posisjon og fremgangsmåte i forskningsarbeidet (Tjora, 2017), og ser på om undersøkelsen i seg selv påvirker resultatet på noe vis (Jacobsen, 2005). Jacobsen (2005) deler påliteligheten i hvordan undersøkelsesopplegget påvirker de som skal undersøkes, og hvorvidt slurv i nedtegning og analyse av dataene påvirker diskusjonen.

I en ideell verden vil forskeren være helt objektiv eller nøytral, og på denne måten ikke ha noe spesielt engasjement i tematikken, som vil være *støy* i prosjektet og påvirke resultatet. Da forskere stort sett har et engasjement rundt tema for forskningen, er det viktig å kunne ta et steg tilbake, og prøve å være så objektiv som mulig. Da vil det være mulig å bruke engasjementet rundt tema som en ressurs (Tjora, 2013, Repstad, 2007). I følge Tjora (2013) er det viktig å redegjøre hvordan ens egen posisjon kan komme til å prege forskningsprosjektet. og ofte er et særlig engasjement og kunnskap hos forsker vesentlig for å få et best mulig blitt på det som studeres. En viktig faktor for å gjøre en studie pålitelig, skal en annen forsker kunne gjenta datainnsamlingen og få de samme resultatene (Thagaard, 2013).

Det er flere faktorer som kan spille inn på gjennomføringen av et intervju, og hvilke svar forsker vil sitte igjen med. For eksempel kan intervjuer påvirke objektet med tonefall og formulering av spørsmålene, kroppsspråk, omgivelser og mye mer. Forskerens atferd kan også ha noe å si for hvor mye objektet er villig til å dele (Jacobsen 2005). Som beskrevet tidligere er det for eksempel viktig å skape en avslappet og åpen stemning. Det anbefales at intervjuene som gjennomføres er godt planlagt og avtalt i god tid før gjennomføring. På den måten vil objektet få mulighet til mental forberedelse, og vil unngå å bli for anstrengt (Jacobsen, 2005).

Det at jeg selv er en del av miljøet jeg er på, og selv har vært fotballspiller hele livet kan ha virket både positivt og negativt inn på intervjuene, og min tolkning av empirien. Det var viktig for meg å ta et steg tilbake, og være klar over min egen rolle. Jeg ville bruke min kjennskap til klubben og idretten til å skape en bedre forståelse av mine funn, istedenfor at dette skulle stå i veien for ny lærdom. Min kjennskap til miljøet kan bidra til at jeg forstår bedre hva informantene mener når de prater, og er mer med på sjargongen på treninger. På denne måten mener jeg at jeg klarer å dra fordel av min egen kunnskap. Repstad (2007) forsterker betydningen av et engasjement som et bra fundament da man går inn i et forskningsfelt med faglig og hverdagslig forforståelse til grunn. Fellen man kan gå i vil dermed være utfordringen med å være åpen for å kunne justere, eller endre denne forståelsen gjennom funnene i prosjektet.

Selve gjennomføringen av intervjuene hadde jeg tenkt gjennom på forhånd. Jeg stilte i relativt nøytrale klær, uten tilknytning til idrett eller idrettslag. Samtidig gjennomførte vi som beskrevet tidligere intervjuene i kjente omgivelser for informanten, i klubbhuset til KFUM. Av den grunn vil jeg si at jeg har tatt forhåndsregler for å gjøre prosjektet reliabelt. Når det gjelder planlegging av intervjuene, og avtaler i god tid, er det mer varierende. Noen av intervjuene ble avtalt omtrent en uke i forkant, men det var også noen av intervjuene som ble avtalt bare timer i forveien. Likevel hadde vi pratet om at vi ville gjennomføre et intervju, men jeg vil tro at den individuelle mentale forberedelsen kunne vært noe bedre i et par av tilfellene.

4.3.2 Gyldighet

Gyldighet, eller validitet er knyttet til tolkning av data, og er sammen med reliabilitet en vurdering på forskningens kvalitet og troverdighet (Thagaard, 2013), og viser til hvorvidt forskningen kan stoles på, og om de svarene man finner i forskningen faktisk er svar på de spørsmålene man stiller seg (Tjora, 2013). Validitet i et forskningsprosjekt dreier seg dreier seg om prosess og funnene av resultater oppleves som gjennomsiktig, ryddig og forståelig. I mine delvis strukturerte intervjuer fikk jeg i større grad sikret meg at jeg fikk undersøkt de temaene jeg hadde lyst til innenfor studiens problemstilling. En god indre validitet forutsetter også at forskeren fortløpende og kritisk undersøker egne valg i alle faser av forskningsprosessen (Malterud, 2011). Dette belyses ved å se på studiens metodiske styrker og svakheter. Jeg brukte også tiden underveis i forskningsprosessen til å evaluere meg selv etter gjennomførte intervju og observasjon. Dette gjorde jeg slik at jeg kunne ha bedre metodiske gjennomføringer de neste gangene.

Validiteten styrkes av reflekterte og kritiske diskusjoner rundt egne konklusjoner, gjerne med tidligere forskningsprosjekter som referanser. Validiteten ser også på om metodevalget var egnet til formålet med oppgaven (Jacobsen, 2005). Mine tolkninger bygger først og fremst på informantenes refleksjoner og synspunkter, studiens kontekst, tidligere forskning og teoretiske rammeverk. Samtidig er det vanskelig å argumentere mot at min egen bakgrunn og erfaringer kan spille en rolle. Likevel vil jeg gjenta at jeg har vært bevisst på min egen rolle i miljøet, og at jeg har vært klar på at dette ikke skal påvirke mine funn og resultater negativt. Selv om dette ikke kan garanteres, har jeg valgt å fremstille informantenes utsagn i analysekapittelet, slik at dette ikke skal senke validiteten til prosjektet.

4.3.3 Overførbarhet

Ekstern validitet ser på overførbarhet til andre studier utvalg eller studier. Overførbarhet dreier seg om i hvilken grad tolkningene som gjøres innenfor et prosjekt kan være relevant i andre sammenhenger (Thagaard, 2013). Det er en utfordring ved kvalitativ forskning at forsker og informant kan fortolke det samme materialet ulikt (Drageset og Ellingsen, 2009).

Jeg mener at det er mulig å gjenskape forskningen. Det er allerede flere som har skrevet oppgaver og sett på det samme tema, det vil være mulig å bruke min intervjuguide samt funn ute på feltet til å se på andre klubber og miljøer.

Denne studien undersøker utviklingskultur for talenter som vil ta steget fra juniorfotball til seniorfotball, og etablere seg som spillere på høyt nivå i Norge. Den optimale størrelsen på utvalget i kvalitativ forskning er ofte knyttet til begrepet «datametning». Metning oppnås når ytterligere datainnsamling ikke vurderes å tilføre ny kunnskap (Malterud, 2011). Selv om mine informanter ikke dekker nok til metning, kan man anta at andre klubber i relativt samme situasjon vil kunne ta nytte av studiens resultater. KFUM sitt A-lag spiller i OBOS-ligaen, og dataen og funnene som er gjort i dette juniorlaget vil kunne være relevant for klubber i lignende situasjon. I tillegg kan det være relevant for andre klubber, eksempelvis knyttet til geografisk tilhørighet, eller klubber med liknende økonomi. Thagaard (2013) beskriver utvalget som viktig for overførbarheten, og at det er nært tilknyttet begrepet gjenkjenning. Utvalget i denne oppgaven er juniorspillere, og det er lett å se for seg at mange klubber sine juniorlag og juniorspillere ellers, vil kunne kjenne seg igjen i informantenes beskrivelser og utfordringer.

4.3.4 Relasjon til spillerne

Dagen jeg møtte opp på første trening ble jeg introdusert av trenerne, og jeg fikk selv si noen ord om min rolle i den neste tiden. Det var viktig for meg å skape en fin relasjon mellom meg selv og spillerne, slik at de skulle føle seg trygge på min tilstedeværelse. I følge Tjora (2012) er det viktig å etablere et godt forhold til informantene for gjennomføre et godt casestudie, og av den grunn ville jeg skape dette båndet så raskt som mulig. Jeg følte selv at jeg sleit med å finne min rolle på treninger og i garderoben de første dagene, men jeg fikk likevel noen gode pratere med spillere på laget. Etter de første treningene, følte jeg at ting hadde blitt mye bedre, og at jeg ikke lenger var i veien på treningsfeltet, men at jeg faktisk var en man kunne prate med og forholde seg til på en naturlig måte. Den gjensidige tilliten er avgjørende i et slik setting (Aase & Fossåskaret, 2010), og jeg brukte mer tid enn jeg hadde trodd på å bygge opp denne. Jeg har selv spilt fotball siden jeg var liten gutt, og kjenner igjen hvordan stemningen er både

på felt og i garderobe. Jeg tror denne erfaringen hjalp meg å knekke koden, og bli sett på som en naturlig del av garderoben.

Min rolle som observatør går under det Tjora (2017) kaller “interaktiv observasjon”, med en todelt rolle. Dette betyr også at informantene var klar over min rolle i situasjonen, meg jeg variert mellom å operere i en passiv og aktiv observasjonsrolle. Ofte hadde jeg en passiv rolle under spiller - og trenermøter, og satt eller sto ofte i et hjørne og lyttet og noterte. Jeg tok på den måten ikke del i aktiviteten, men alle i rommet var likevel klar over meg og min rolle. På feltet kunne jeg variere mellom de to rollene, og brukte de gjerne om hverandre gjennom treningene. I pauser og uformelle situasjoner kunne jeg være mer tilstede verbalt og stille spørsmål og prate med en eller flere spillere. Dette gjaldt også med skadede spillere på sidelinjen eller i styrkerommet.

Selv om jeg er godt kjent med stemning og sjargong på treningsfeltet, var jeg ikke kjent med rollen som observatør og forsker. Med min erfaring fra fotballfeltet klarte jeg å gripe tak i spillere på riktige tider. Det handlet hele tiden om å tolke situasjoner. Jeg tror ikke en forsker uten erfaring fra feltet hadde klart å bruke de riktige øyeblikkene til småprater, og på den måten ville slitt mer med den rollen. På den måten fikk jeg en forståelse av hvordan jeg selv måtte bruke mine egne erfaringer til å skape den trygge relasjonen til spillerne (Nilsen, 2012). Til tider inntok jeg rollen som hjelpetrener som spilte baller inn i firkanten, eller assisterende til andre øvelser. Dette var en rolle jeg likte godt, for jeg følte at jeg ble en del av gruppa på en annen måte. Det var selvfølgelig lange perioder hvor jeg kun opptrådte som observatør, men jeg brukte anledningen til å involvere meg godt til å få en tettere kontakt med spillerne. Jeg ble i mindre grad utenforstående, og mer en person som del av deres treningshverdag, og søkte innsikt i deres tilværelse. Tjora (2017) forteller hvordan man aldri kan ha 100% kontroll over sin egen rolle som forsker i et slikt miljø, noe jeg erfarte gang på gang. Jeg kunne få spørsmål og oppgaver av trenere, og spillere som pratet til meg uten at jeg selv hadde tatt kontakt.

Mitt kjennskap til noen av spillerne ga meg en fordel og en vei inn til gruppa. Min relasjon til informantene ble derfor noe enklere enn det kunne blitt for andre, men jeg måtte likevel ut av komfortsonen for å bygge relasjoner til de andre spillerne. Som beskrevet tidligere tror jeg mine egne erfaringer fra fotballfeltet ga meg en annen fordel, og jeg brukte min genuine interesse til å skape nye relasjoner. Jeg oppsøkte spillere som hadde tid til småprater for å utveksle felles erfaringer, innen alt fra fotballtreninger til belastning med skole, fysisk trening og andre hobbyer. Mot slutten av det første oppholdet med laget følte jeg at jeg hadde fått såpass gode relasjoner at jeg valgte å forskyve til andre oppholdet slik at jeg bare hadde en ukes pause til å samle egne tanker og forberede meg til en ny runde. Dette valget ble gjort av den grunn at

jeg var redd for å falle tilbake til slik det hadde vært ved begynnelsen. I ettertid tror jeg dette var et godt valg, da jeg følte meg akseptert helt fra starten av observasjonsrunde to. Det var mange spillere som ville høre hvordan det gikk med oppgaven min, og jeg merket at de brydde seg og ville bidra. Dette gjorde det enda lettere for meg å ta folk til side for en litt lengre prat, og at jeg kunne stå igjen å prate med en eller flere etter treningene var slutt. Dette ble ikke regnet som intervjuer, men var synspunkter som jeg satt veldig stor pris på. Disse samtalene er med å styrke validiteten til oppgaven.

4.3.5 Relasjon til støtteapparat

Mitt første møte med noen fra støtteapparatet var når jeg møtte hovedtrener i gangene i KFUM-hallen. Jeg visste at de hadde trening, og sørget for å være der slik at jeg møtte noen av dem. Målet med møtet var å spørre om mulighetene til å observere intervjuer, og gjennomføre mitt prosjekt hos dem. Jeg pratet med de to hovedtrenerne til laget, og de viste positiv interesse til prosjektet mitt. Når jeg noen dager senere fikk grønt lys ble jeg med på trening, og på trenernes møte før trening. Praten gikk fint, og jeg fikk fortalt litt mer om hva jeg ønsket i tiden fremover. Jeg fikk beskjed om at jeg kunne bli med på akkurat de tingene jeg hadde lyst til, og få innsikt i alt jeg ønsket av møter og aktiviteter.

Jeg må innrømme at i starten syntes jeg det var vanskelig å finne min rolle på feltet. Det hjalp at trenerteamet var meget hyggelige og imøtekommende, og at jeg ble møtt av smilende og interesserte folk i gangene på klubbhuset også. Jeg har jo selv spilt en del år i klubben, og følte at jeg kjente kulturen relativt godt. Likevel hadde jeg ikke kjennskap til noen av trenerne fra før, og brukte derfor litt tid på å føle meg trygg i settingen. Jeg kunne føle at jeg havnet litt i veien, eller at det så rart ut at jeg gikk rundt og prøvde å få med meg så mye som mulig. Det tok som sagt noen treninger før jeg ble komfortabel med situasjonen jeg sto i, og jeg brukte derfor de første øktene som en passiv observatør, men jeg følte likevel at jeg havnet mer i veien og forstyrrende i situasjonen (Tjora, 2017). Jeg pratet ofte med trenerne før og etter trening, men fant det lettere å ha kommunikasjon med spillerne underveis i økta. Dette kan ha noe med at det er færre antall trenere, og at de har en rolle hvor de sjeldnere får tid til feltsamtaler, spesielt under øvelser som krever forklaring og engasjement fra trenerne. På den måten ble jeg en passiv observatør med tanke på trenerne, og fant en mer aktiv rolle til spillerne, og det var lettere å kommunisere med trenerne de gangene jeg fikk en spesifikk rolle i treningen, som beskrevet tidligere. På slutten av treningene var det mer kamprelatert spill, og jeg brukte ofte anledningen til å stå sammen med trenerne. Her var det enklere å få gode feltsamtaler med dem, og praten gikk lettere. Her fanget jeg også opp mange spennende tanker og meninger mellom de to (Tjora,

2017). Trenerne brukte tidvis meg som en de kunne diskutere sportslig med, og slik fikk jeg både innsikt i deres meninger, og bygget en fin relasjon. Denne relasjonen til trenerne er viktig når man skal gjennomføre en vellykket casestudie (Aase & Fossåskaret, 2010).

4.3.6 Etske overveielser

I all forskning, og spesielt hvor man fokuserer på individer, eller grupper med mennesker er det etiske retningslinjer og prinsipper. I intervjusetting er de etiske problemene spesielt knyttet til hvor personlige og nærgående spørsmål forskeren kan stille (Thagaard, 2013). I verste fall kan informanten angre på ting som har blitt sagt i ettertid. Dette vil man unngå, og jeg hadde som mål at alle skulle være fornøyde og trygge på informasjonen som ble delt. Widerberg (2011) forteller at det etiske ansvaret i kvalitative studier er mer omfattende enn ved andre forskningsmetoder. Det var viktig for meg å ikke trække over noen av disse retningslinjene, men samtidig ville jeg ikke begrense mine egne muligheter til å gjøre gode funn. Jeg har derfor planlagt nøye hvordan jeg skulle gjennomføre datainnsamlingen, og vært nøye på å holde informantene anonyme. Denne studien er godkjent av Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD), og jeg har derfor forholdt meg til de etiske retningslinjene de står for. Jeg mente dette var mest ryddig, og har vært enkel for meg å forholde meg til. De etiske dilemmaene som kan oppstå, må tas stilling til tidlig i prosjektet. Det må helst gjøres før det praktiske arbeidet påbegynnes, og alle valg i prosessen må kontinuerlig veies opp imot etiske prinsipper (Jacobsen, 2005). Det er viktig å huske på at man er i gang med analyse allerede mens innsamlingen pågår gjennom observasjoner og intervjuer (Thagaard, 2013).

Alle mine informanter har vært i en alder hvor de har kunne godkjent min innsamling uten samtykke fra foresatte. Jeg har informert alle om hvordan min gjennomføring ville skje, og at jeg skulle slette lydopptak etter endt gjennomføring av prosjektet. Det ble også klargjort at det var valgfritt å bidra, og at det var mulig å trekke seg når som helst uten å oppgi grunn. Informantene fikk også mulighet til å få fjernet spesifikke deler av intervjuer hvis dette var ønskelig, og man angret på noe som ble sagt. I intervjusituasjon vil det kunne oppstå situasjoner i samtalen hvor man kommer inn på følsomme spørsmål eller kontroversielle temaer. Her er det viktig å behandle informasjonen konfidensielt, slik at informanten ikke tar skade av å være ærlig (Dalen, 2011).

5.0 Analyse

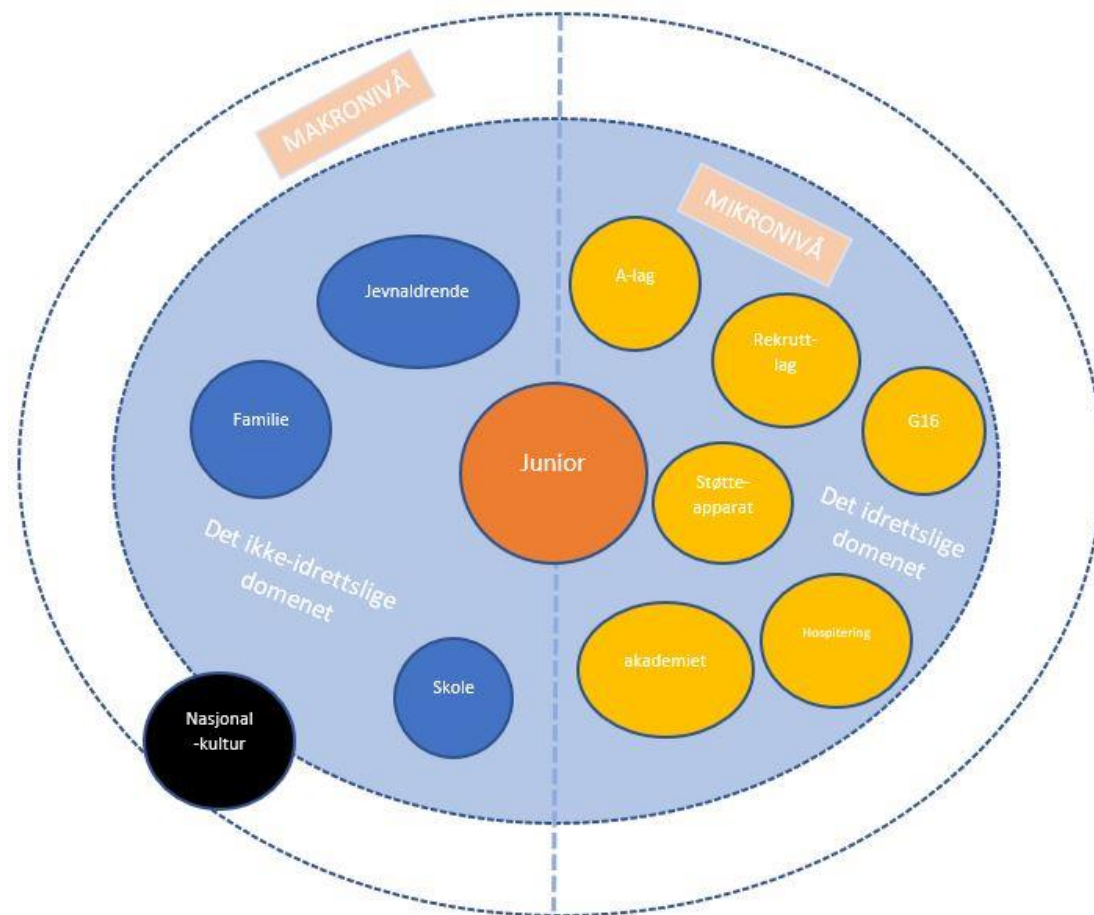
I dette kapitlet presenteres mine resultater i lys av ATDE og ESF modellene til Henriksen (2010).

5.1 ATDE - Talentutviklingsmiljøet

Dette kapitlet vil gi en beskrivelse av utviklingsmiljøet til juniorlaget i KFUM. Dette gjøres i lys av de bestanddelene som i helhet setter rammene for dette miljøet, og en beskrivelse av disse. Jeg vil se på hvordan de ulike bestanddelene påvirker spillernes hverdag, og vil understreke at dette er *min* tolkning av miljøets oppbygning. Henriksen (2010) beskriver miljøet som et system bestående av utøvernes interaksjoner på makronivå, og hvordan hver av disse interaksjonene påvirkes av bestanddeler på mikronivå. I denne delen av analysen vil jeg altså se på relasjonen mellom miljøets hovedkomponenter, og se hvordan disse påvirker KFUM's arbeid med talentutvikling.

5.1.1 Mikronivå - Det idrettslige domenet

Mikronivået er de komponentene og arenaene som påvirker utøveren på daglig basis, og ADTE-modellen viser de viktigste komponentene som ligger tettest på utøverne. Til høyre i modellen ser vi komponentene i det idrettslige domenet, som beskriver faktorene som har med den bestemte idretten å gjøre (figur 3). I denne gruppen utgjør disse faktorer som støtteapparat, akademiet, andre lag i klubben og relasjoner innad i klubben på mikronivå, og består av de aktørene som påvirker utøveren på daglig basis. Her beskrives hvordan disse faktorene ser ut, og hvilke konsekvenser de har for miljøets grunnlag for suksess.

Figur 3 Beskrivelse av utviklingsmiljøet i KFUM sin junioravdeling (ATDE)

Støtteapparatet

Støtteapparatet er den komponenten som står tettest til spillernes idrettslige hverdag, og har størst innvirkning på utøvernes utvikling. Støtteapparatet til KFUM sitt juniorlag består av to hovedtrenere, hvor begge er med på alt av treninger og kamper. I perioden dette prosjektet foregikk var det en overgangsfase hvor en av trenerne har blitt byttet ut, men at det fortsatt vil være to trenere med like mye ansvar. Jeg vil ta utgangspunkt i hvordan spillere, informanter, trenere og jeg som forsker opplever rollene og situasjonen slik det har vært, samt overgangen til ny trener og tanker fra spillere om det nye støtteapparatet, og hvorvidt det er et steg i riktig retning for laget. Nærhet og god kommunikasjon med støtteapparat er positivt for utviklingsmiljøet, og i Aarhus sitt miljø viser det seg at trenerens og støtteapparatets dører alltid var åpne, og tilgjengeligheten for spillerne var stor (Larssen et al., 2020). I likhet med Flatgård (2018) sitt prosjekt i Ranheim, har KFUM som utviklingsavdeling få trenere. Det er kun to faste trenere, og jeg vil nå se på hvordan spillerne oppfatter trenerens roller og hvordan de utfyller

hverandre. Den ene treneren har master i idrett fra Norges Idrettshøgskole samt B-lisens, mens den andre treneren som kommer inn har nylig tatt B-lisens og ingen formell idrettsutdanning. Treneren som har gått av har mindre idrettslige referanser, men flere år som trener, og slik beskriver en av spillerne hvordan den tidligere treneren ble oppfattet;

“Jeg vil kanskje påstå at han (tidligere trener) var bedre til å utvikle fotballspillere, enn han var til å utvikle lag, og at han kanskje ikke fikk laget til å prestere maks, men at han fikk individuelle spillere til å få et godt personlig fundament og spilleglede, og få dem til å utvikle seg” (Spiller 1)

Det er mange fordeler ved å sette søkelys på utvikling av enkeltspillere, men for å skape et godt utviklingsmiljø i en klubb, vil det være fordelaktig å skape en rød tråd mellom lagene i klubben. Prestasjon i idrettsgrupper kan ikke forklares ned til utøvernes individuelle ferdigheter. Lagets mulige oppsamling av ferdigheter avhenger av hvordan spillerne klarer å koordinere sine ferdigheter og innsats (Forsyth, 1990). Den nye treneren ble beskrevet annerledes med mer fokus på detalj, noe som hadde blitt godt mottatt av flere av spillerne;

“Det virker som han kan mye, og har mye kunnskap” (Spiller 3)

“xx er vel et eksempel på en litt mer disiplinerende, detaljstyrt trener som jeg tror kommer til å fungere bedre. Litt fordi den appellerer mer til spillerne” (Spiller 1)

Fokuset på spillestil og utvikling av laget kan gi mange positive følger. Det å innprente klubbens stil i dialog med A-lag kan føre til at spillere som skal ta steget fra junior til senior stiller sterkere, og er mer klar over hva som forventes. Dette kan gjøres ved å minske ulikhetene fra juniorlaget til seniorlaget, både når det gjelder spillestil og treningsmengde eller innhold. Det kan også være positivt hvis det kan føre til opprykk og bedre matching. Som nevnt tidligere mente noen av spillerne at mangel på kynisme og felles forståelse av spillet kan ha kostet laget opprykk tidligere. Spiller 4 beskriver den nylig satte trenerduoen slik:

“Jeg ville beskrevet dem som energiske. Det bryr seg veldig mye om utviklingen til spillerne. De ønsker å formidle sin kunnskap” (Spiller 4)

På treningsfeltet er det tydelig at trenerne prøver å spikre en spillestil, med gjennomtenkte formasjoner og ideer. Det er tydelige konsepter som terpes, og det gjøres klart for en ny sesong. Når juniorlaget skal sette i gang trening, og A-laget er ferdig med sin økt, er det dialog mellom juniortrenere og A-lagstrener. Det er en kort og vennlig dialog med smil og fotballprat, og det

virker som kommunikasjonen mellom trenerne er god. I intervjuet har treneren nevnt at en samkjørt spillestil mellom de to lagene vil være en fordel for spillere som tar steget til seniorlaget, og at de deler kunnskap og ideer.

Aalberg (2014) sin studie i Rosenborg, viser at juniorlaget har fem trenere, samt fysioterapeut som alltid er til stede, og at oppfølgingen var på nivå med A-laget. KFUM sitt juniorlag har som sagt to trenere, som vil si at oppfølgingen vil bli noe mindre. Fordelen med å være kun to trenere, er sannsynligheten for at trenerne kommuniserer de samme beskjedene til spillerne (Flatgård et al., 2020). Det er heller ikke fysioterapeut til stede på treningsøkter eller kamper. Ifølge Henriksen (2010) er støtteapparatet den komponenten som er nærmest støtte i den idrettslige hverdagen. Spiller 3 etterlyser med oppfølging på juniorlaget slik:

“Man kunne fått mer oppfølging med styrketrening eller skader på junior. Når jeg er på A-lagstreninger er det helt annerledes, og mye enklere” (Spiller 3)

Senere i oppgaven ser vi hvordan spillergruppen er preget av sterk intern kohesjon, kombinert med relativt høy grad av selvbestemmelse for den enkelte spiller. Dette er trekk innenfor gruppedynamikk som er positivt relatert til prestasjon (Ryan & Deci, 2007). For et støtteapparat er det en viktig rolle å legge til rette for dette (Ommundsen, 2009).

“På treninger er de ganske likt involvert, men xx har en rolle med å forklare spillet, og bryter gjerne inn i spillsekvenser for å instruere og gi spillere en forståelse av hva de skal bidra med. Kristoffer er mer en motivator” (Spiller 2)

G16 og yngre årganger

Treningsgruppen til junior har ligget på 22 stykker, og blir en hospiteringsmulighet for G16-spillere. Flere av informantene snakker om gode forhold til yngre lag, og nevner også at de gjerne spiller på tvers av årganger på løkka. Det fremstilles som harmonisk og at hospitering og tilrettelagt for å skape bånd mellom spillere og lag på ulike aldre. Dette har blitt tatt videre til G16 sitt forhold til juniorgruppen, og samarbeidet virket å fungere godt. Treneren beskriver dette forholdet som viktig, og trekker frem hospitering som vesentlig:

“Vi prøver å legge til rette for hospitering, og ekstra oppfølging av spillere som er ivrige og ligger lengst framme i sin årsklasse, og trenger noe mer. Det kan også være tilrettelegging for god egentrening, men vi ser absolutt på mulighetene for hospitering” (Trener)

Spiller 2 forteller om klubbens eget leirsted, som brukes til å få årganger, frivillige og trenere og spillere helt opp til A-laget sammen, og har blitt et høydepunkt i sommeren til flere i klubben. Spiller 2 beskriver hvordan det er spesielt moro for barna:

“Lunde er en sommerleir på Kåffa, som jeg både har vært som leder og spiller. Her kan det være opp til 5-6 årskull samtidig, og er sammen. Da blir man godt kjent. Som barn er det veldig kult å være her, og A-lagsspillere tar gjerne dagsturer” (Spiller 2)

Dette leirstedet blir et naturlig sted å skape bånd mellom årganger, og bidrar til å skape et miljø hvor gutte- og jentelag i skaper relasjoner som kan vare helt opp til seniornivå. Henriksen (2010) beskriver et åpent miljø hvor man kan relatere seg til eldre spillere som en positiv forutsetning. Det at yngre spillere også kan skape bånd til sine nære helter på A-laget bidrar til å skape et mer åpent miljø, og bygger opp under Henriksens (2010) beskrivelse av nære rollemodeller.

Rekrutt og A-laget

De fleste utviklingsavdelinger har som mål at spillerne i klubben skal ta steget opp til A-laget (Ford et al., 2020). Klubbens rekruttlag spiller i 4.divisjon og kamptroppene blir en blanding av A-lagsspillere og de beste juniorspillerne. Den ene av de to juniortrenerne har i tillegg ansvaret for dette rekruttlaget, som ikke har egne treninger, men kun spiller kamper. Treneren beskriver sin rolle som fin, og er meget glad for å ha dette doble ansvaret. Likevel beskriver han det som vanskelig å være trener for et lag som ikke trener sammen, og hvor hans relasjoner til A-lagsspillerne er mye mindre enn juniorspillerne som han trener daglig;

“Litt utfordrende siden det er ofte de beste juniorspillerne sammen med en god del fra A-laget. Det blir jo en miks av spillere som ikke får trent sammen, og derfor blir det vanskelig å være trener når man kun har en gruppe i kamp” (Trener)

I kampene er det slik at A-lagsspillere skal starte kampene for å få kamptrening, noe som kan være en utfordring for en trener som ikke har de relasjonene som kreves for optimal coaching. Han beskriver likevel relasjonen til trener på A-laget som god, og at han har god kjennskap til spillere, og hvordan de trener med sitt lag. Observasjon og dialog rundt dette rekruttlaget er viktig for å minske avstandene, og flere av spillerne nevner dette som eneste relasjon til A-laget. På spørsmål om rekruttlaget er en god hospiteringsmulighet svarer to av spillerne på følgende måte:

“Ja, for jeg spilte jo mye rekrutt i fjor, så der har jeg fått god matching. Da fikk jeg kjenne på nivået, og spilt med mange fra A-laget” (Spiller 4)

“Jeg vil tro at det er tettere enn på mange andre lag. Uten at jeg har noe å sammenlikne med, men jeg har en følelse av at det er ganske tett. For det første så er det mange av juniorspillerne som har vært oppe og hospitert med A-laget, og som senere kommer ned igjen. Noe som gjør at man bygger en bro. I tillegg har vi et rekruttlag hvor mange A-lagsspillere og juniorspillere spiller sammen” (Spiller 1)

De spillerne fra A-laget som spiller rekruttkamper blir automatisk de som har mest med dem å gjøre, og kan være det viktigste bindeleddet for å gjøre overgangen til en juniorspiller så god som mulig, for en fremtidig karriere på seniorlaget. Samtidig er dette spillere som allerede sliter med å få spilletid, og mange av disse har ikke lyst til å hjelpe juniorspillere fram, og potensielt skape enda mer konkurranse om plassen (Henriksen, 2011). Spiller 4 beskriver arenaen som en god møteplass, men relasjonene som kjølige, eller ikke til stede:

“Jeg prater ikke med andre A-lagsspillere enn de som nettopp har vært på junior, og ikke noe særlig ellers. Ingen store relasjoner, og når vi spilte på rekrutt holdt jeg meg mest til juniorgutta” (Spiller 4)

Spiller 2 underbygger denne oppfatningen og beskriver forholdet på følgende måte:

“Nei, egentlig ikke. Det vil jeg ikke si, annet enn at man ser opp til dem. Det er ikke et miljø hvor man snakker sammen på den måten” (Spiller 2)

Rekruttlaget kan altså beskrives som en arena med stort potensiale for relasjonsbygging, og bidra til å skape en fin og trygg utviklingskultur for å ta steget opp til klubbens A-lag. Med en trener som har både ansvaret for rekruttlagets kamper, og juniorlaget, vil dette også gi en trygghet til juniorspillere, som føler seg sett og i trygge omgivelser i dette kamparenaen. Likevel er det noe som gjør at A-lagsspillerne ikke tar de yngre inn i varmen, og ikke klarer å være de rollemodellene som informantene savner.

“Den terskelen er nok ganske høy. En gjennomsnittlig juniorspiller som ikke har trent med A-laget vil ikke snakke med noen. Det er nok et hierarki ... Det er helt klart at det er en maktfordeling, og A-lagsspilleren er bedre på alle slags måter” (Spiller 1)

For alle spillere som vil fortsette å utvikle seg, er A-laget i klubben et naturlig delmål. Vi har sett at informantene legger fram samarbeidet med G16 som fint, virker det å være mer problematisk mellom spillere fra A- og juniorlag ifølge spillerne som er intervjuet,

hovedsakelig på grunn av en manglende relasjon. A-lagsspillerne er gjennomgående til stede i miljøet, og fungerer som forbilder for spillere i G19 troppen, hvor gruppene deler baner, hall og miljø, men interaksjonen er likevel preget av maktfordeling og lite utveksling av kompetanse, noe som også er en utfordring i Larssen og kolleger (2020) sin studie fra Aarhus. Avstanden beskrives som stor, selv om lagene tidvis trener på samme bane etter hverandre, og at lagene jobber med det de kaller Kåffa-stilen. Før en trening var det enkelt å se skille mellom junior og A-lag. Juniorlaget skulle ha trening, og A-laget avsluttet sin økt. I det spillerne forlot banen var det kun to spillere fra A-laget som utvekslet ord med juniorgutta, mens resten av troppen gikk i garderoben. Denne tendensen finner vi i tilsvarende studie gjort tidligere, blant annet Aalberg (2014) sin studie i Rosenborg, og Relvas og kollegaer (2010) sin undersøkelse på junior- og senioravdelingen hos 26 ulike fotballakademiet i Europa. Det er ofte et makthierarki, med klare linjer mellom A-lag og juniorlag. Det er mangel på nærhet og kommunikasjon, som fører til misfornøyde ansatte og en vanskelig karrierestige for de unge spillerne. Det blir ikke enkelt å bruke A-lagsspillere sine erfaringer til å håndtere mulige fallgruver og utfordringer i overgangen til det høyeste nivået. Jeg har tidligere beskrevet dette som en utfordrende overgang (Stambulova et al., 2009), og Relvas og kolleger (2010) sin forskning viser at det er lite kultur for hjelp til dette i de europeiske akademiene. Dette er en tendens vi ser i KFUM også, noe som står i kontrast med klubbens mål om å utvikle egne talenter. Det er underlig at denne koblingen blir oversett, da den røde tråden ellers i klubben er å hjelpe hverandre fram. Spiller 3, som nylig har tatt steget opp til A-laget opplevde overgangen som noe tøff:

“Det var jo litt rart på starten. De var jo kanskje ikke sure, men frekke kommentarer, (...) kanskje spesielt fra de som spiller i min posisjon” (Spiller 3)

Han beskriver også kommunikasjonen ellers på følgende måte:

“De snakker ikke så mye med juniorspillere. Men mindre man spiller på rekrutt sammen. I går var det for eksempel noen som snakket sammen, men det var nok bare fordi de spilte rekruttkamp sammen tidligere i uka” (Spiller 3)

Spiller 4 forteller om sin overgang til KFUM, og sin fortid i en annen lokal klubb. Han sammenlikner spillestil og er meget fornøyd med sitt klubbvalg. Det kommer fram at han selv har opplevd flere spillere som har tatt steget opp til A-laget, og snakker blant annet om en 15 åring, som det ferskeste eksempelet. Han nevner at klubbens satsing på yngre spillere, og vilje til å la disse få prøve seg på høyere nivå, som en av hovedgrunnene til klubbvalget sitt. Han har

nå spilt flere kamper med rekruttlaget, og har satt seg som mål å debutere på A-laget i løpet av den kommende sesongen. Likevel er han klar på at det mangler et bindeledd mellom A-laget og juniorlaget, og at det har ført til at han ikke aner hvordan han ligger an. Det virker som dette er problemet for flere i miljøet, og på spørsmål om hva klubben kan gjøre annerledes for å legge enda mer til rette for, og skape et best mulig utviklingsmiljø for talentene oppsummerer informanten slik:

“Kanskje enda mer dialog mellom A-lag og junior. Jeg er ikke så kjent med hele den prosessen, men jeg føler at det ville vært bra med noen ansatte eller spillerutviklere og som har dialog med samtlige spillere, og som jobber med både A-laget og junior. Du burde hatt noen som jobbet med begge grupper og som ble en bro imellom. Da ville man kjent at man ble sett og tatt vare på. Nå aner jeg faktisk ikke hva de som styrer på A-laget tenker om meg. Jeg vet ikke om det er et lite steg opp, langt steg opp, og det er faktisk mitt eneste problem i Kåffa akkurat nå. Jeg kan bare se til de som har tatt steget før meg” (Spiller 4)

Akademi som brobygger

Flere av spillerne har snakket om relasjoner til spillere på A-lag, og hvordan rekruttlaget kunne bidratt til å skape et bånd og en relasjon oppover. Likevel er det akademiet som nevnes oftest når det er snakk om hvordan klubben skaper disse båndene mellom ulike årganger, og faktisk hele veien opp til A-laget. Betydningen av akademiet blir beskrevet slik av treneren:

“Ikke bare for de yngre, men jeg tror A-lagsspillere har ekstremt godt av det. De får en annen følelse til det å være en klubb, og ha en arbeidsdag. Tilknytning til de yngre. (...) Det er klubbtrenerne fra junior og guttelag, samt spillere fra junior og guttelag som har disse treningene. Man får en lang løype med involverte. Det er en god grunn til at man har den kvaliteten man har, og den holdningen” (Trener)

På akademiet finner vi spillere fra førsteklasse på barneskolen til åttendeklasse på ungdomsskolen. Disse spillerne samles i klubbstua for måltider, og på banene i noen timer etter skolen, og blir dermed en møteplass på tvers av årganger. I tillegg er det trenere fra tiendeklasse på ungdomsskolen, juniorspillere og A-lagsspillere med både jenter og gutter. I det daglige blir dette det naturlige samlingsstedet for å skape relasjoner og minske skille mellom spillere fra junior- og A-lag. På spørsmål om relasjon til A-lagsspillere beskriver spiller 2 det slik:

“Jeg har en relasjon til en del. Det er nok rett og slett fordi jeg jobber med mange av dem på akademiet, og jeg har blitt kjent med dem på den måten. Det er nok eneste tilknytning jeg har fått til dem” (Spiller 2)

Spiller 1 beskriver også akademiet som viktig for hans utvikling i KFUM. Han kom til klubben før G16, og mener hans jobb på akademiet er en stor del av grunnen til at han har kommet så

tett på klubben. På alle informantene som har kjennskap til akademiets arbeid, er det tydelig at det jobbes for å skape et miljø med trygghet og deling av kunnskap. En slik kultur gir stabilitet, og støtter opp under et lærings- og utviklingsfokus (Henriksen, 2010).

5.1.2 Mikronivå - Det ikke-idrettslige domenet

I det foregående kapittelet har det blitt diskutert de idrettslige komponentene som påvirker KFUMs juniorspillere i hverdagen, og som utgjør majoriteten av delene. Til venstre i figur 3 finner vi det ikke-idrettslige domenet. Denne utgjør faktorer uten idrettslig sammenheng, men som likevel påvirker utøvernes utvikling. Kapittelet vil beskrive hvordan skole, familie og jevnaldrende utenfor idretten påvirker gruppen, og miljøets grad av suksess. Disse befinner seg også på mikronivå, fordi det er en stor påvirkning for individene, og i relativt stor grad påvirker det daglige arbeidet som gjøres i klubben. Selv om flere spillere går på idrettslinjer, vil denne komponenten regnes som ikke-idrettslig. Lenger ut finner vi familie og jevnaldrende, med en påvirkningskraft som ikke er like dominerende.

Familie

Familie er en veldig støttespiller i et talentutviklingsmiljø. De har oppgaver som å betale treningsavgifter, utstyr, transport og sørge for at barna får i seg god næring, mens mye av ansvaret for dette går over til spilleren selv når de er over i junioralder. Trenerne på dette juniorlaget prøver å forholde seg minst mulig til foreldrene, og vil at all kommunikasjon skal skje direkte med spillerne. I likhet med Flatgård og kolleger (2020) sine funn i Ranheim, må spillere på laget skal ta mest mulig ansvar for seg selv, noe som står i tråd med klubbens verdier om å utvikle hele mennesket, og ansvarlig gjøre dem. Her gir treneren klar beskjed om hvordan han vil at spillere skal ta ansvar:

“Spillerne er 16-19 år, og vi ønsker at de skal ta ansvar for hva som skjer uten foreldre. (...) Hvis det er dialog, er det stort sett de som tar kontakt, og vi svarer stort sett med at det er fint de sier fra, men vi jobber med spillerne og ikke foreldrene” (Trener)

Treneren beskriver at de ikke avholder foreldremøter, men derimot individuelle spillermøter, og møter med alle sammen før og etter sesongene. Likevel er det kommunikasjon med noen foreldre, men da er det fordi det er foreldrene selv som tar kontakt. Det er ingen foreldre i trenerteamet, men at de kan stille til dugnad er en stor ressurs for klubben. Av informantene som har uttalt seg, er det veldig få som har snakket om foreldrene sine i stor grad, annet enn transport til og fra trening. Ronglan (2010) beskriver engasjerte foreldre er essensielt, men

spiller 1 forteller litt om sine erfaringer. Han ville at fotballen skulle bli et sted han tok ansvar selv, og utdyper:

“Mine foreldre er hvert fall veldig lite involvert i min fotballhverdag, noe jeg er veldig glad for. Pappa prøvde å bli oppmann, men det ville jeg ikke. På fotballbanen skal man være seg selv, og ikke la foreldrene dine legge bånd på deg” (Spiller 1)

Skole og venner utenfor idretten

Samarbeidet med skole er ofte en utfordring for klubbene og ikke minst en utfordring for spillerne som til tider opplever høye treningsbelastninger, men også et tidspress ved både å skulle satse på fotball og gjennomføre videregående skole (Christensen & Sørensen, 2009).

“Akkurat de siste månedene har jeg følt at de bremser hverandre. For belastningen har økt begge steder. Så da kan du fundere på om jeg hadde vært mye bedre på den ene fronten hvis det ikke var for den andre. Det er umulig å si, men det er tydelig at jeg orker og rekker alt” (spiller 4)

Det kan være krevende å finne plass til alle arenaene i livet, uten at det ene går utover det andre. Spillere som ønsker å bli gode, må sette av tid til å trene, men samtidig er det flere komponenter som krever sin tid. Mange har gode venner på utsiden av idrettslagene sine, og prioriteringene kan bli vanskelige.

Flere av spillerne nevner lagkamerater som majoriteten av sine beste venner. I observasjonstiden har det også vært tydelig at det er en god stemning i laget, og at spillerne trives i den sosiale settingen med hverandre. Mangel på sosiale relasjoner og fritid fra idretten har vist seg å være en utfordring i andre talentutviklingssettinger (Wylleman & Lavalley, 2004). Informantene virker å ha ulike erfaringer rundt dette, og beskriver hvor mye tid de får til sosiale møter.

“På fritiden trener jeg og er mye sammen med venner” (Spiller 3)

“Jeg bruker mye tid på skole og fotball, og de majoriteten av vennene jeg har er gjennom fotballen” (Spiller 2)

Spiller 3 og spiller 2 gir ulikt uttrykk for tidsbruk på venner utenfor idretten, der spiller 3 forklarer at han har god tid til å være med venner utenfor laget. Spiller 2 opplever mer press på å gjøre det godt på skolen, og har blant annet valgt bort toppidrett til fordel for realfagsmatte. Noe av grunnen til hvor mye tid man har til venner, kan være hvor mye man legger ned i skolearbeid og spiller 1 forteller følgende:

“Det blir bare stress i eksamensperioder, men jeg føler ikke at dette er et problem i det hele tatt. Jeg har aldri måtte droppe trening på grunn av skole, men jeg får mye mindre fritid. (...) Det er nok skolen som stiller størst krav, men jeg går på en skole med mange nerder. En 5ér kan være dårlig. Det er helt sjukt, og det kjenner jeg en del på” (Spiller 1)

For spillere som går idrettslinje, og ofte med toppidrett på skolen, er det viktig at skole og fotballag tar hensyn til hverandre, og at det legges til rette for at belastningen ikke skal bli for stor. Klubben har ikke noe offisielt samarbeid med noen videregående skole, men trenere beskriver situasjonen slik:

“Vi har stort sett spillere fra Lambertseter og 5 stk på Valle. På valle er det lagt til rette for at de kan ta det roligere og tilpasse seg vårt opplegg. Vi prøver også å få til en kommunikasjon med Lambertseter. Den tror jeg kan bli bedre” (Trener)

Det å ivareta utøvernes totalbelastning er viktig for å oppnå en langsiktig utviklingsfilosofi (Henriksen 2010). Treningsinnhold og belastning regnes som den primære faktoren som avgjør senere suksess (Cotè et al., 2003). Det er tydelig at treneren etterlyser mer oversikt og kontroll over spillerne sine, og fortsetter;

“Optimalt sett kunne skole vært klubbtreninger, slik at vi kunne hatt klubbtreninger på dagtid, og flere kvelder fri. Da ville vi fått bedre oversikt over belastning, og samtidig fått bedre tid til andre ting. Kampene kunne vært i helgene, men vi er ikke der enda. Vi jobber med å få en bedre kommunikasjon, og da bli lettere å bli god. På den måten vil spillerne kunne trene godt, men uten at vi skal være redd for at de ødelegger seg selv. (...) Det er viktig å tenke på at skoleøktene skal være et tillegg. Det skal aldri være istedenfor. Det skal aldri erstatte kveldsøktene” (Trener)

I Aalberg (2014) sin studie om utviklingskulturen i Rosenborg ser vi et eksempel på det juniortreneren i KFUM etterlyser. Her er det et samarbeid med skole, slik at laget har fire treninger i uka på dagtid, hvor spillerne blir tatt ut fra ordinær skoleundervisning. Av den grunn kan klubben i større grad styre belastning, og ha kontroll over all aktivitet. De vil også kunne designe en treningshverdag som ta hensyn til begge arenaenes krav, som ifølge Henriksen (2010) er et kjennetegn ved suksessfulle idrettsmiljøer. Ved en slik løsning nevner informanten også at spillerne ville fått flere frie kvelder, og ville på den måten hatt mulighet til å være sosiale med venner, uten av det ville gått på bekostning av idretten. Spillerne vil ha større forutsetninger for å fokusere og legge innsats til å prestere på idrettsbanen (Christensen & Sørensen, 2009, Henriksen, 2010). Selv om klubben ikke har full kontroll på hva som skjer på skolen, virker det som det legges noen begrensninger, og at klubben har siste ord. På spørsmål om hvilken arena som hjelper spillerne å styre belastning svarer spiller 4 slik:

“De på skolen er klare på at jeg bestemmer selv. (...) Jeg tror nok at det er klubbtrenerne som tar hensyn til belastning og sier at jeg må ta det rolig på skolen i harde perioder. De på skolen ikke bryr seg på samme måte, men sier at det er OK hvis jeg må ta det med ro” (Spiller 4)

5.1.3 Makronivå - Den større kontekst

De fleste delene i modellen havner inn under kategorien mikronivå, og de har blitt gått gjennom tidligere i analysen. På makronivå mener jeg kategorien *Nasjonalkulturen*, og til en viss grad kulturen i nærområdet er det eneste som er naturlig å diskutere. I andre lignende oppgaver har det vært nødvendig å diskutere relasjoner til klubber i nærområdet, men av den grunn at KFUM ikke har noen samarbeidsklubb, og heller ikke henter spillere bevisst fra andre klubber før seniornivå, har jeg valgt i la denne ligge.

Nasjonalkulturen

Organisasjonskultur utvikler seg med påvirkning fra omgivelsene (Hofstede, 1980), som betyr at kulturen i et idrettslag må ses i sammenheng med kulturen det befinner seg i for å få en full forståelse. Stambulova og kolleger (2009) har også beskrevet hvordan nasjonal kultur og idrettsorganisasjoner kan gjøre det enklere eller vanskeligere for en idrettsutøver å gjøre karriereoverganger. I den sammenheng er det naturlig å se på KFUM sine nære og nasjonale omgivelser. Det kan være mulig at nordmenn trives best i kjente omgivelser, og kan trives så godt at det er vanskeligere i å endre klubb. Spiller 1 oppfatter det slik:

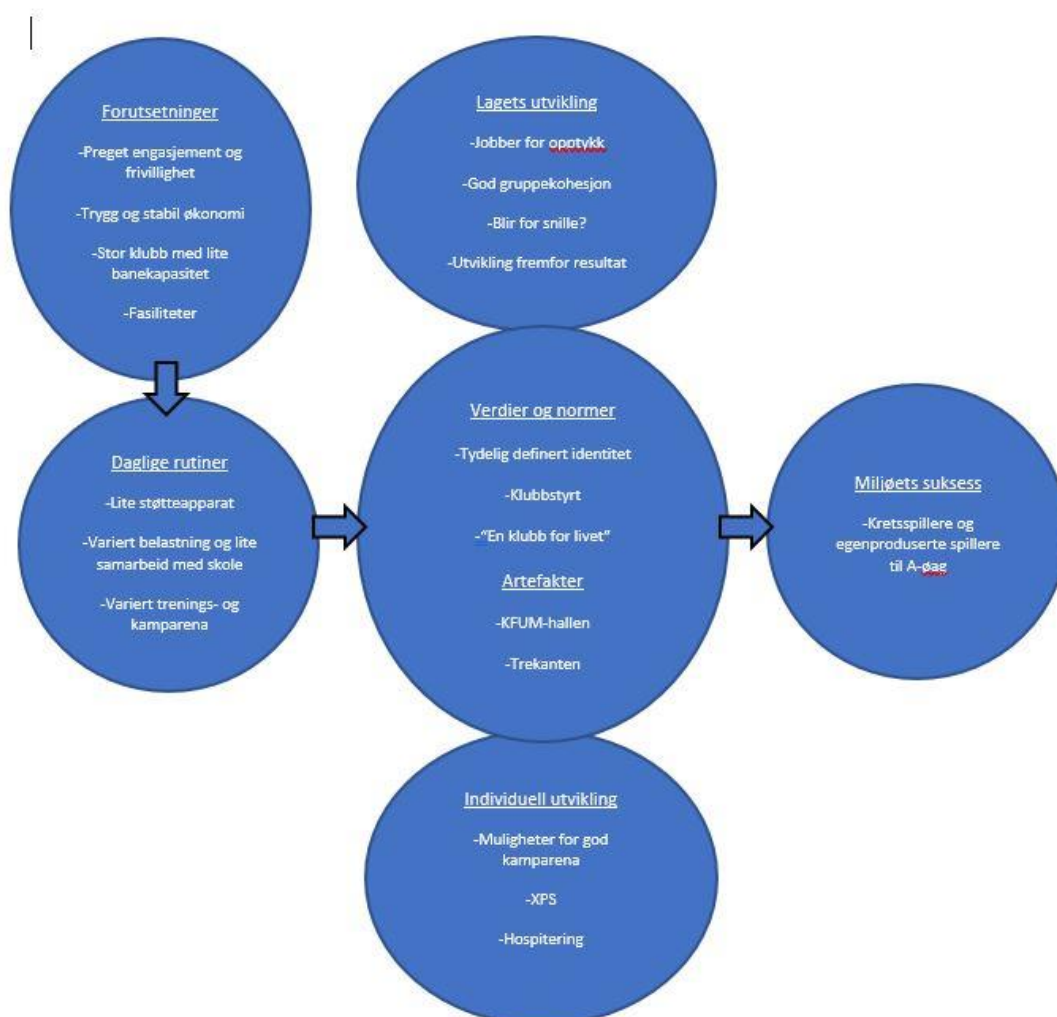
“Jeg tror trygghet kan gjøre det vanskelig å komme til nye miljøer” (Spiller 1)

Flere av respondentene har en klar oppfatning av hva som er Norges nasjonalkultur og hvordan en typisk nordmann er. Det generelle svaret er at nordmenn ikke vil være til bry for andre, er ydmyke, rolige og aktive, men uten den innerste driven til å bli best siden vi har det så bra. Alle svarer også at KFUM som klubb, og KFUMs spillere i alle aldre passer godt inn i beskrivelsen de gir. Mer om det å være for snill, vil bli diskutert med i kapittel 5.2.4. Det kan likevel argumenteres for at det er typisk norsk å bli god i idrett, selv om vi er et lite land. Selv om Norge ikke er i nærheten av å ha det beste landslaget i fotball på herresiden, har vi historisk sett hatt gode damer. Dette ser vi blant annet med OL-gull i flere sommeridretter og stor suksess fra utallige vinter-OL, og diskuteres blant annet i Aalberg og Sæther (2013) sin artikkel om skiidrett i Trøndelag. Samtidig som Norge klarer å produsere verdensmestere og OL-vinnere i mange idretter, er breddeidretten med så mange aktive som mulig hovedmålet til norsk idrett, som er preget av dugnadsånd og idretts glede.

Frivillighet er en stor del av norsk idrett, og alle idrettslag. Omfanget av frivillig arbeid i Norge har lenge vært svært høyt i internasjonal sammenlikning (Sivesind 2007, Wollebæk et al., 2000). Bredde og frivillighet kan fortelle noe om samholdet som oppstår i den norske idretten, og at den er viktig for mange, noe som står i stil med KFUMs bredde og mål om et tilbud for alle.

5.2 ESF - Miljøets suksessfaktorer

ATDE- og ESF modellene ser på ulike deler av miljøet, men må ifølge Henriksen (2010) likevel ses i sammenheng med hverandre for å gi en korrekt fremstilling og forståelse av hvordan miljøet blir drevet. Dette kapittelet vil ta for seg faktorer som bidrar til miljøets grad av suksess. Disse vil bli redegjort og diskutert, og vil følge samme struktur som det foregående kapittelet, ved å ta for seg en komponent i modellen om gangen.

Figur 4 Framstilling av KFUM junior som suksessfullt utviklingsmiljø (ESF)

Figur 4 viser først miljøets forutsetninger, som direkte påvirker dens daglige rutiner. Deretter vil den organisatoriske kulturen som preger miljøet gjøres rede for, og konkretiseres med artefakter, grunnleggende antakelser og normer og verdier som står sentralt i figuren. Avslutningsvis vil det også gjøres rede for individuell- og lagets utvikling, før oppsummering i kapittel 6 vil gi et større bilde på miljøets grad av suksess blir trukket frem.

5.2.1 Forutsetninger

Forutsetninger kan inkludere økonomi, personell og andre materielle ressurser, men selv om man har dette er det ikke gitt at det skapes et suksessfullt miljø. Henriksen (2010) forklarer at det daglige arbeidet man legger ned med de ressursene man har er det viktigste, og KFUM er en klubb uten de største økonomiske musklene. Det vil bli redegjort for kategoriene “fasiliteter og ressurser” og “Felles mål, verdier og visjon”. Dette er blant de viktigste forutsetningene som påvirker KFUMs daglige arbeid for å skape et utviklingsmiljø.

Fasiliteter og ressurser

KFUM er en relativt stor klubb, og det er en vrien kabal med treningstider på banene, og det er flere informanter som har gitt uttrykk for at det kan være ugunstige treningstider og sprenget kapasitet. Treningene som ble observert hadde ulik banestørrelse, noe som førte til at de ble brukt til å trene på ulike ting. Det virker som lagene er flinke til å bruke det de får tildelt på banen, og et kjennetegn på gode utviklingsmiljøer er at man klarer å kompensere med godt strukturert organisering, det gode samarbeidet, og at individene hadde ansvar og fokus på egne prestasjoner (Henriksen, 2010). Ofte har banestørrelsen på treningene vært nede i en fjerdedel av banen. Treneren jeg pratet har vært i mange klubber tidligere og gir uttrykk for det samme:

“Tidligere har jeg vært i klubber som mener de har sprenget kapasitet, og de er ikke i nærheten av det vi gjør her” (Trener)

Klubben har en 11er bane og en 7er bane, pluss ansvaret for drift av en kommunal 11er bane. Dette utgjør trenings- og kampfasilitetene til en klubb med 1500 aktive medlemmer. Ved prat om materielle ressurser svarer Spiller 1 og 2 følgende:

“Kåffa er på en måte som en rik onkel, som man vet har penger, men man må jobbe litt for å få noe ut av dem. Klubben strør ikke akkurat rundt seg med penger, men vi vet at de er der. Vi har mer enn nok baller og vester, og det har aldri vært noe problem. Så vidt jeg har skjönt har ikke trenerne fått betalt før, men nå virker det som det satses mer på dette, og flere trenere i klubben får betalt noe for jobben de gjør. (...) Jeg føler at klubben har mye ressurser som de klarer å anvende godt” (Spiller 1)

“Utstyret på baller er bra, og vi får måke baner, og ting er godt tilrettelagt. Det er flere karer som kan komme og måke banene, slik at vi får gode forhold. Det er jo helt perfekt. Jeg tror ikke det er så vanlig” (Spiller 2)

Klubben har et rykte på seg for å ha en stabil og trygg økonomi, noe spiller 1 også gir uttrykk for. Han forteller at trenerne som har kommet inn i juniorlaget den siste tiden er de første som har fått betalt, og at ressursene blir satt på å skape gode utviklingsmuligheter for spillerne. Det blir fortalt at dette også gjelder guttelag i yngre årganger, så det er liten tvil om at dette er et satsingsområde. Ved observasjonen er det tydelig at det legges mye krefter og arbeidskraft i å holde banene gode gjennom vinteren. Traktorer som måket er raskt i gang når det snør, med to arbeidere i sving. Jeg blir fortalt at banen harves en gang i uka gjennom hele året også. Banene har undervarme, og spiller 2 beskriver banesituasjonen som meget god. Spiller 3 er en av spillerne som har trent mye med både juniorlaget og A-laget den siste tiden. Ulikhetene ved utstyret og forholdene til de to lagene beskriver han på følgende måte:

“Forskjellene er ikke så store lenger. Jeg føler det var mer sånn før, for kanskje så lite som to år siden, men det har forandret seg litt. Blant annet med baller og utstyr til trening og kamp, hvor vi bruker de samme ballene” (Spiller 3)

Det virker som de fleste spillerne er fornøyde med utstyr- og banesituasjon i klubben, noe som også blir poengtert av en av trenerne;

“Jeg vil si at vi er ganske heldig at vi som klubb er i et område med mange folk. Det gjør at vi kan konkurrere selv om vi ikke må hente masse spillere. Det er lettere å skaffe gode A-lagsspillere som ikke krever all verden av lønn, siden vi ligger i store Oslo og ikke ute på landet, hvor de kun kommer for å spille fotball og få den lønningsposen. Det gjelder også yngre spillere, trenere og alt av ressurser som godt kan tenke seg å være i området.” (Trener)

Treneren mener klubben klarer å få inn gode ressurser uten at det går ut over økonomien i for stor grad. Staben består av flere tidligere toppspillere i norsk og utenlands fotball, og det virker som det er nok kompetanse til å drive klubben i riktig retning. Disse kan fungere som nære forbilder og deler sin kunnskap med trenere og spillere nedover i klubben. Staben befinner seg i et bygg som ble tatt i bruk i 1994, og hvor kontorfløyen ble bygget på i 2003. Deler av bygget, eller hallen som det halles, gir uttrykk av å være godt brukt, med bilder og gamle pokaler og vimpler på veggene. Det er altså ikke de nyeste fasilitetene, med ifølge Henriksen (2010), kan slike ting fungere som artefakter, noe som vil bli forklart i kapittel 5.2.2. Klubben er også i gang

med en spennende prosess for å bygge et stadionanlegg i fremtiden, som vil videreføre de de verdiene klubben står for.

Felles mål, verdier og visjon

Klubben gir inntrykk at de står for mer enn å utvikle gode fotballspillere. De ønsker å bidra til å skape en kultur med folk som tar vare på hverandre, og tar med verdier fra klubben ut i det daglige liv. Spiller 2 beskriver:

“Kåffa er et sted der man utvikles som fotballspiller, men også som menneske” (Spiller 2)

Utvikling av “hele mennesket” nevnes av flere informanter, hvilket går på akkord med Henriksens (2010) retningslinjer for et godt utviklingsmiljø. På klubbens hjemmeside finner man en egen fane med “visjon og verdier” med klare tanker om klubbens drift. Det fortelles at KFUM er en kristen klubb, med kristne grunnverdier, uten at det er en klubb forbeholdt kristne, men at det finnes valgfrie kristne samlinger for spillere og ledere. Klubbens visjon er *“En klubb for livet”*, noe flere av informantene også kan fortelle. Samtidig har klubben fire verdier – eller cornerflagg som rammer inn klubben, og gir en klar retning på hvordan klubben skal drives:

Tabell 5 – Visjon og verdier i KFUM hentet fra <https://kaaffa.no/om-kfum/visjon-og-verdier>

Klubbverdier	Beskrivelse
Klubbstyrt	Klubben setter premissene for en styrt utvikling av alt som skjer. Det sikrer langsiktighet, forutsigbarhet og uavhengighet.
Kåffa-stilen	Vi har vår måte å spille på og oppføre oss på som skaper gode og trygge rammer for å utvikle oss over tid.
Kåffa-ledere	Ved å utvikle egne trenere og ledere skapes kultur- og kontinuitetsbærere.
Livslangt engasjement	Ved å gi rom for engasjement og utvikling for alle aldersgrupper understøttes de tre andre verdiene og vår visjon.

Kåffa-stilen dreier seg om å spille fotball med ballbesittelse og styre kamper. Dette er noe som øves på i alle lagene i klubben, noe som skaper en råd tråd i utviklingstrappen, og vil med fordel gjøre det lettere hvis man tar steget opp på seniorlaget. Spiller 1 beskriver situasjonen slik:

“Hvis en utestående trener hadde tatt en titt på flere årganger, hadde han nok merket at det er en gjennomgående filosofi i hele klubben. Men det er en tanke om at man har funnet en god måte å spille fotball på, og den skal alle lagene i klubben følge til en viss grad. Både når det gjelder formasjon og spillestil. (...) Det tror jeg er helt bevisst, og jeg tror vi ønsker det. Selv om vi får dårligere resultater på kort sikt, så tror jeg tanken er at man på lang sikt skal bygge seg opp til å bli bedre” (Spiller 1)

Henriksen (2010) beskriver fokus på utvikling og mestring fremfor resultater på kort sikt som en vesentlig faktor for utviklingsmiljøet. Spiller 1 sin beskrivelse av miljøet i klubben forteller oss at klubben har et langsiktig fokus, som klubben selv beskriver som klubbstyring og Kåffa-stil. For å fortsette arbeide klubben gjør, sørger de for å utvikle trene gjennom sitt eget system, og jeg blir fortalt at det har vært folk fra klubben som har besøkt Ajax for å få inspirasjon. Egenproduserte trenere bidrar i klubbens akademi, og på yngre årganger. Informanten beskriver videre hvordan han mener klubben har et bevisst fokus på ungdomslagene, og ikke alltid setter A-laget i første rekke:

“De har vært smarte i pengebruken egentlig, og at de nå satser på trenere til ungdomslagene er jeg spent på å se hvordan går. Jeg er også fornøyd med at de ikke alltid har brukt veldig mye penger på A-laget, og jeg tror dette har vært bra for hele klubben”. (Spiller 1)

Kåffa-hallen med åpne kontorer i hverdagen fører til at trenere og ledere har et samlingspunkt, og ifølge treneren skapes det et miljø for å dele erfaringer. Det har tidligere blitt beskrevet hvordan Henriksen (2010) vektlegger en solid gruppekohesjon, med vennskap og gode relasjoner mellom individene. Disse støttende relasjonene vil kunne være med å skape trygge omgivelser og samarbeid uansett prestasjonsnivå (Larsen et al., 2020). I kontorganene åpner det seg muligheter for denne type sosialiseringer, og denne tryggheten kan være med å skape en kultur hvor det er lov å prøve seg fram, og dermed kunne lære og bli bedre, og beskrives godt av treneren:

“Jeg føler at det er ekstremt flinke folk som jobber i klubben. I A-laget men også på akademiet, som begynner å bære frukter. Det gjennomsyrrer klubben at det er fokus på alle og ikke bare toppen. Da får vi gode samtalepartnere på kontorene, og man finner alltid noen å diskutere med, som er interessert i å ta nye steg selv. (...) Jeg liker veldig godt måten det spilles fotball på, samt måten man er med hverandre. Det var det første jeg merket når jeg kom på intervju her også. Man blir hilst på av folk man aldri har sett før, og ikke kjente. Det er en sånn varme rundt klubben som man ikke merker så mange andre steder” (Trener).

Spiller 3 beskriver sin oppfatning av hvem som satses på i ungdomsfotballen. Han kom inn fra en annen klubb, og mener det krever mer å spille seg til muligheter enn for de som har vært i klubben hele veien.

“De satser på spillere som er i klubben, og satser på folk som har vært her lenge. Typiske kåffagutter” (Spiller 3)

5.2.2 Organisatorisk kultur

Dette kapittelet vil ta for seg den midtre delen av ESF-modellen, som handler om organisatorisk utvikling og kultur. Dette vil si artefakter, verdier og normer, samt grunnleggende antakelser. En klar og definert kultur innad i miljøet blir sett på som en essensiell faktor for å optimalisere utviklingsmiljøet (Henriksen 2010).

Artefakter

En artefakt kan være alt fra tradisjoner, skikker og historier i miljøet, til bygninger og bekleddinger som betyr noe (Larsen et al., 2020). KFUM har en treningshall, med kontorgang, styrkerom, garderober og oppholdsrom, samt en kiosk. Dette er blitt et samlingspunkt for trenere som ønsker å prate om fotball, samt et samlingspunkt hvis man ønsker å være sosial før eller etter trening. Det spilles bordtennis blant A-lagsspillere og trenere og frivillige i ulike aldre deler erfaringer og historier. Administrasjonen og akademiet holder til i de samme gangene, så det blir enkelt for de ulike delene av klubben å kommunisere med hverandre.

Klubben har også en trekant i emblemet, som viser til den kristne grunnstammen i klubben. De har tatt med seg tanker som nestekjærlighet og medmenneskelighet, noe som er lett å merke når man ankommer hallen som fremmed. Treneren beskriver sitt første inntrykk av klubben som ekstremt imøtekommende og hyggelig, og ulikt de klubbene han har vært i tidligere. Selv om jeg har vært i klubben før, merket jeg det når jeg kom tilbake på besøk, ved at folk jeg ikke kjente hilste og ønsket meg velkommen. Trekanten vises også i et stort vindu i klubbens bygg, og den kristne tankegangen beskrives av spiller 2:

“Treenigheten er jo et symbol, men det er også et symbol for noe som ikke lenger praktiseres. Selv om det er mye kristne verdier, så er det ikke så kristent lenger. (...) Det er mer de positive sidene som blir tatt vare på. For eksempel det å ha gode holdninger, nestekjærlighet og det å behandle hverandre godt” (Spiller 2)

Det kommer også fram at de lagene i klubben pleide å ha en valgfri julesamling i klubbens kapell, som i senere tid har blitt kontor. Dette skjedde i små grupper i forbindelse med fotballtrening, og beskrives som en av få kristne samlinger i året for spillere. Når det kommer til skikker og uttrykk i klubben, er det spesielt bruken av banneord som skiller seg ut. I observasjonen av treninger og klubben ellers, er det tydelig at det bannes betydelig mindre enn i andre idrettslige miljøer. Ord som «fete» erstatter ofte andre brukte ord, og virker som en kultur de fleste har rettet seg etter. Likevel er det selvfølgelig unntak, og inntrykket ved observasjonen er at det er et skille mellom de ferskeste og de som har vært lenge i klubben. Det

merkes også en forskjell mellom juniorlaget på feltet, og det sosiale i klubbhuset og kontorfløyen.

Den nevne Lundeleiren som er klubbens leirsted kan også regnes som artefakt, og med lange tradisjoner virker det som en stor del av kulturen og kulturbyggingen. I gangene i klubbhuset er det mange bilder fra tidligere kamper fra cup og serie, samt bilder fra lundeleirer mange år tilbake. Etter en juniortrening er det tid for å avslutte i garderoben, og samtidig står det en ung dame med to yngre spillere ved bildene fra leiren, og det fortelles historier fra lang tid tilbake. Ifølge Henriksen (2010) er slike myter og historier som fortelles i miljøet et kulturelt artefakt, og medlemmene i et tydelig definert miljø vil dele verdier og normer.

5.2.3 Individuell utvikling

Spillerne er den viktigste bestanddelen i miljøet, og alle faktorer kretser rundt disse. Klubben ønsker å utvikle gode fotballspillere med de riktige verdiene og holdningene. Det kommer klart fram at det daglige arbeidet på fotballbanen dreier seg om å utvikle gode spillere, men at klubbens hovedmål og å være en klubb for alle, som utvikler det hele mennesket. Dette kapittelet skal ha fokus på den sportslige utviklingen, og hvilke metoder laget bruker for å utvikle spillere, og deres forståelse av spillet, og muligheter for utvikling.

Det gis uttrykk for at utvikling av spillere er viktigere enn utvikling av lag. Selv om det jobbes med spesifikk spillestil, er dette en stil som gir rom for å bruke de gode spillerne på rett måte. Treneren beskriver at det å utvikle individer er det klare fokuset, og at man skal legge til rette for at hver og en blir så gode som de har mulighet til.

“Vi ser viktigheten av å utvikle spillere, og ikke bare lag. Ikke nødvendigvis for at man bare skal dyrke enere, men fordi summen av et lag ofte er kvaliteten fra hver enkelt spiller” (Trener)

Spillerne som har vært informanter i prosjektet har blitt spurt om hva som kreves av dem for at trenere er fornøyde, både når det gjelder trening og kamp. Svarene her viser at fokuset ligger på utvikling, og individuelle avtalte oppgaver. Dette bygger opp under lagets fokus på individuell utvikling, og spiller 2 beskriver slik:

“For et par uker siden hadde alle spillerne individuelle samtaler med trener, om individuelle mål og hvordan vi skal jobbe. Hvis man tar det i betraktning, må jeg gjennomføre planen vi har satt, både på trening og i kamp, og at jeg tar ansvar og står fram som en leder. (...) På kamp er det mye av de samme tingene. Det jeg snakket med dem om er at på trening skal jeg bli bedre og utvikle med posisjonering i ledige rom. Det skal vi jobbe med på trening, med frispilling og hvis man får sett det i kamp, vil de sette pris på det” (Spiller 2)

Spillere og trener nevner video som en faktor for personlig oppfølging, og hvordan dette har blitt en del av det daglige arbeidet etter at den nye trenersammensetningen har kommet på plass. Spiller 4 forteller sin oppfølging:

“xx og xx har tatt det opp noen hakk nå før neste sesong. Større grad av taktikk og individuell rolleprat, videoanalyser og enda mer spesifikt hva vi må jobbe med” (Spiller 4)

Informanten beskriver også at han har ulike avtaler og utviklingsmål sammen med trenerne sine. Han har spesifikke oppgaver som skal løses på kamp og trening, som skal gange laget, og bidra til best mulig utvikling for han som spiller.

Når det gjelder hospitering er dette en måte å utfordre spillere på et tøffere nivå, og for å gjøre overgangen enklere når den kommer for fullt. Spiller 3 har faste hospiteringsavtaler med A-laget, som fører til at han kun deltar på enkelte økter med sammen med resten av juniorlaget. Samtidig har gruppen en dynamisk karakter, og grad av oppfølging vil variere i henhold til spillernes prestasjon og fremgang, og er dermed basert på et dynamisk ferdighetssyn (Ommundsen, 2009; Roberts, 2012). Treneren forklarer slik:

“Vi ser på mulighetene for hospitering fortløpende, og det må alltid være en mulighet for å ta steget. Det er viktig at man har noe synlig å strekke seg etter” (Trener)

Spiller 1 er også positiv til mulighetene, og beskriver på denne måten:

“Jeg vil si at kåffa er en klubb som gir muligheten til veldig mange. Jeg fikk muligheten første året junior, til å spille A-lagsfotball, eller hvert fall trene med dem. Og jeg er overbevist om at på det nivået jeg var da, hadde jeg ikke fått den muligheten i noen annen klubb på det nivået” (Spiller 1)

Etter alle intervjuene med spillere og trener, er det liten tvil om at klubben er et sted som tar vare på folk, og hvor alle involverte trives meget godt. Spiller 1 nevner at flere som har tatt steget fra KFUM ut til en eliteseriekubb, vender tilbake etter et par år. Han mener det kan være fordi man ikke opplever den samme kulturen i nye lag, og beskriver situasjonen slik:

“Mange av spillerne som har tatt steget ut har kommet tilbake, og jeg tror det kan være fordi de trives så godt, og at det kanskje ikke ble det samme i den nye klubben. (...) Kåffa er også en veldig snill klubb, når det kommer til tilbakemeldinger til hverandre. Som jeg sa ista, at på juniorlaget er det ikke mye melding, og det er sikkert fint på junior, men hvis du kommer til et lag eller en klubb hvor det er tøffere, og hardere tilbakemeldinger kanskje man ikke tåler det like godt” (Spiller 1)

Spiller 3, som kom til klubben i senere tid, og som kommer fra et tøffere miljø et annet sted i byen er enig, og beskriver situasjonen slik han opplever den:

“Folk er jo veldig hyggelig her, men kanskje litt mer forsiktig. Jeg føler at hvis du er for snill, kan det gå dårlig. Du må kunne være litt krass, og tåle å få tilbakemeldinger. Det er når du får negative tilbakemeldinger at du lærer. Istedenfor at du bare får positive ting” (Spiller 3)

Både spiller 3 og spiller 4 beskriver sine bakgrunner fra andre klubber som noe positivt. De forteller at de har bygget opp en mentalitet de ikke tror man får hvis man spiller i KFUM hele barne- og ungdomstiden. Dette kan tyde på at miljøet er veldig godt for å skape trygghet, kohesjon og flere av egenskapene Henriksen og kolleger (2014) mener et miljø burde ha, men at spillere som tar steget ikke er rustet for de personlige utfordringene som kan oppstå i et tøffere klubbmiljø. Selv om KFUMs tilnærming være god for å skape læring og trygghet på hverandre, som kan gjøre at flere spillere utvikler seg til et høyt nivå, kan det virke som man ikke opplever motgang og tøff konkurranse som vil oppstå flere ganger gjennom en utøvers karriere. Her kan det se ut som klubbens mål om å utvikle hele mennesket, har mistet en viktig del, som har ført til at de gode spillerne som tar steget ut vender tilbake. Uten at jeg som forsker har sett på årsaken til at flere spillere har vendt tilbake til klubben er informantene som uttaler seg av samme oppfatning. Likevel sier Spiller 1 noe interessant:

“Det er nok noe av dette xx (A-lagsstrener) jobber med nå. Han gjør det mer profesjonalisert, og gjøre noe med forventningene til hverandre” (Spiller 1)

Dette kan bety at det er i ferd med å komme en endring, med en trener som vil gjøre sine spillere mer robuste.

5.2.4 Lagets utvikling

Diskusjonen rundt utvikling av individer eller lag virker å være kontinuerlig, og treneren diskuterer hvordan utvikling av lag er viktig for å gi laget bedre matching ved et opprykk til interkrets A. Opprykket ble mistet mot slutten av sesongen, og spillerne beskriver dette som en stor sportslig nedtur. Opprykket kan bli viktig for fremtidig utvikling av både lag og spiller, og alle informanter nevner opprykk som en feller målsetting. Siden den nye treneren beskrives som en trener med klare ideer for spillestil og samhandling, kan det virke som laget som enhet blir mer i fokus enn tidligere. Det brukes mere tid på å innprente konsepter, som skal gjøre at man som lag blir bedre rustet til å ta nye steg. Selv om utvikling av enkeltspillere fortsatt står i sentrum, er det blitt mer fokus på utvikling av laget som helhet. Bruk av video som verktøy for

å se hva man skal bli bedre på dreier seg om laget og lagdeler på samme måte som for enkeltspillere. Treneren forteller om ulike verktøy som er tatt i bruk:

“Jeg har hatt ansvar for å implementere XPS til juniorlaget, samt analyse med video” (Trener)

XPS er et program som brukes for å ha oversikt over treningene til laget, hvor det også er mulig å legge inn egentreninger og få kontroll på belastningen til spillerne. Ved XPS er det mulig for spillere å få innsyn i hvordan treningene skal foregå, samt gjør det mulig for trenere å ha kontroll på belastning for spillerne.

Spillergruppen er preget av sterk intern kohesjon, kombinert med relativt høy grad av selvbestemmelse for den enkelte spiller. Disse dynamiske trekkene er positivt relatert til prestasjon (Moen, 2009; Ryen & Deci, 2007). Et lags kohesjon er antatt å være relatert til lagets resultater og suksess. Jo mer suksess laget opplever, desto bedre er lagets sosiale kohesjon, og det blir enklere for treneren å samarbeide med spillere, siden spillerne har større forutsetninger for å stole på trenerens kunnskaper og arbeidsmetoder (Carron, Bray, & Eys, 2002). Flere spillere beskriver aktivitet med laget er deres fristed og at deres beste venner er gjennom fotballen. På treningene er det samtidig preget av spillere som hjelper hverandre til å bli bedre. Å utvikle en gruppe med høye normer for innsats og sterk grad av kohesjon er positivt relatert til prestasjon (Carron et al., 2007, Larsen et al., 2020). Når det gjelder høye normer for innsats virker dette som mindre tydelig og fremtredende. Det kan være treninger med dårligere fokus, hvor det er tydelig at treneren tar hovedansvaret for å få fokuset på plass, fremfor at spillerne tar tak i dette selv. “Kom igjen, fullt fokus nå” høres oftere av trenere.

“Det er bra stemning, men vi må kunne være enda tøffere med hverandre” (Spiller 3)

Det er mål om opprykk, men samtidig et fremtredende oppgave- og utviklingsfokus hos støtteapparatet. Spillere på et tapende lag på trening kan likevel være de som får meste skryt, og spiller 2 har tidligere beskrevet at hvordan han løser sine avtalte oppgaver er det viktigste fokuset til trenerne. Det viste seg tydelig at suksesskriteriene for både individer og laget var basert på prestasjon fremfor resultat, noe som er vist å være hensiktsmessig i en prestasjonssetting (Roberts et al., 2007). Spiller 3 beskriver hva som skal til for at trenerne er fornøyde med han etter en kamp:

“Kanskje ikke den som synes best med enkeltprestasjoner, men en som gjør riktige valg, og er konsentrert. Det er det de skal kunne stole på” (Spiller 3)

Under overskriften “Rekrutt og A-lag” diskuteres fordelene og problemene med å ha rekruttlaget som en utviklingsarena for juniorspillere. Et annet dilemma som oppstår her, er bruken av spillerne. A-lagsspillere som kommer ned for å få kamptrening blir prioritert i første rekke, og juniorspillere fyller opp tomrom, og bidrar på den måten de får beskjed.

“På rekruttlaget får jeg ikke alltid spilt i den posisjonen jeg har pleid” (Spiller 4)

Dette er et eksempel på hvordan A-laget får noen fordeler fremfor juniorlaget, selv om dette på mange måter er veldig forståelig. Videre beskriver spiller 3 hvordan målsettinger settes for laget før sesong. Det legges fram som en bred forståelse fra alle involverte at opprykk er målet, og ingen av informantene mener de ville valgt en annen målsetting. Dette tyder også på en gruppe med klare, felles og tydelige mål, som alle vil jobbe mot.

“Når vi snakker om struktur skal man ved å spille på junior bli klare for å puttes inn i en rolle på A-laget og ha kunnskap om hvordan denne rollen skal løses” (Trener)

6.0 Avslutning

I denne avslutningen gir jeg et overordnet bilde av KFUMs utviklingsavdeling som talentutviklingsmiljø, og er basert på summen av de ulike bestanddelene som er gjort rede for i min analyse, for å skape et helhetlig bilde (Henriksen et al., 2014). Både positive sider ved miljøet og tilstedeværende utfordringer vil oppsummeres.

Det kommer fram at det å skape et miljø som produserer hele mennesket, med god forståelse av sammenheng mellom skole og fotballen, samt ansvar for egen utvikling. «Relasjoner» går igjen som et sentralt begrep. Dette dreier seg blant annet om relasjoner mellom rollemodeller og fremtidige storspillere for å ta til seg læring, og relasjoner mellom de som trener sammen og pusher hverandre. Det gjelder også samarbeidet mellom idretten og andre påvirkninger på spilleren på mikro- og makronivå, slik at fotballøktene får den kvaliteten og prioriteringen som trengs. Her må skole, venner og familie koordineres med fotballhverdagen. Jeg har prøvd å forstå hvordan en klubb kan bruke disse teoriene i praksis, og på den måten skape flere profesjonelle fotballspillere over tid.

Figur 5 Oppsummering av miljøets suksessfaktorer og mulige utfordringer

De funnene som presenteres i denne oppgaven vil ikke automatisk kunne generaliseres til andre fotball- eller idrettsmiljøer. Årsaken til dette er at hvert miljø er unikt, enten det gjelder forutsetninger, ambisjoner eller sammensetning av gruppens medlemmer. Samtidig kan dette

studie ha momenter som kan overføres til andre miljøet, hvis leseren mener miljøet i noen grad er lik et annet. Henriksen (2010) beskriver åtte punkter som kjennetegner suksessfulle miljøer, og flere av disse finner vi i KFUMs miljø.

For å besvare problemstillingen har jeg sett på de 8 kjennetegnene for et godt utviklingsmiljø, og i helhet sett på hvorvidt KFUM tilbyr et fruktbart miljø for talentene som vil ta steget til A-laget og seniorfotball. KFUM er en klubb som har kommet langt med relativt lite ressurser, og virker å ha et godt rykte. De er preget av verdier som trekker seg gjennom hele klubben, og trenere og spillere beskriver miljøet som meget godt. De har artefakter og en visjon som bilder klubben sammen, og et akademi som skaper en møteplass for spillere i alle aldre, fra de yngste og opp til A-lagsspillere. På klubbens hjemmeside beskrives disse verdiene sammen med klubbens visjon, og det er tydelig at informantene har fått disse inn med teskje. Miljøet beskrives som meget godt, og alle som har vært i andre klubber, forteller stort sett om ting som gjør at dette er et sted man blir sett og utviklet. Flere informanter savner likevel et bedre samarbeid med skole, spesielt med idrettslinjer, selv om det er noe kommunikasjon til Lambertseter og Valle, hvor flere av lagets spillere går på skole til daglig. Det er blant annet forslag om et samarbeid som kan muliggjøre treninger på dagtid, fremfor ulike treninger med skole og lag. Dette vil være et stort prosjekt å gjennomføre, men vil kunne bidra til en bedre treningshverdag med tanke på belastning. Det vil også åpne for flere frie kvelder til venner og familie som også er påvirkninger på mikronivå, og som krever noe av utøvernes tid.

En av informantene beskriver baner og utstyr som bra, men at det er mindre ressurser enn i sin tidligere klubb. Dette dreier seg om bekledning og antall trenere. Det faktum at det kun er to trenere som alltid er til stede, har blitt diskutert og kan det er usikkert hvorvidt det er tilstrekkelig for å gi alle spillerne et godt nok tilbud. Klubben har en filosofi om å utvikle egne kårfa-trenere, som skal stå for de verdiene og måte å spille fotball på, som klubben ønsker. Det fortelles også at klubben de siste årene har begynt å lønne trenere, og begge trenerne på juniorlaget har nå B-lisens, i tillegg til at treneren som har vært informant har en mastergrad i idrett fra NIH.

Juniorlagets fokus er i liten grad suksess og resultater. Derimot er det blitt et miljø som jobber med mestring og progresjon, gjennom tydelige læringsmomenter og arbeidsoppgaver som gjelder for både trening og kamp. Dette kommer tydelig frem i både kommunikasjon med trener, evalueringskriterier og tilbakemeldinger. I forlengelsen av klubbens arbeid med å skape

et godt miljø, følger også troen på miljøet med klare definerte mål for spillernes utvikling og fremgang.

Klubben fremstår som målrettet og godt organisert, og det er derfor noe overraskende at klubben ikke har lagt til rette for en bedre relasjon mellom juniorlaget og eget A-lag. Flere, om ikke alle informanter beskriver problemer eller hindringer som gjør at denne relasjonen er fraværende. Rekruttlaget kunne fungert som et ypperlig bindeledd, men har blitt en arena hvor A-lagsspillere og juniorspillere har lite kommunikasjon. Det beskrives også at det ikke prates eller kommuniseres når treninger overlapper, med mindre man kjenner hverandre fra andre arenaer, hvor akademiet ofte er eksempel. Relasjonen beskrives med ord som «hierarki» og «høy terskel». I lys av dette vil jeg påpeke at de idrettene hvor det er påvist tett kobling mellom unge og eldre utøvere, alle er individuelle idretter (Henriksen, 2010). Forskning gjort på fotball har vist at denne bindingen ikke er like enkel (Relvas et al., 2010). Her vil det trenes ytterligere forskning, men det er absolutt et spørsmål som må besvares for å kunne skape en enda bedre utviklingskultur i fotballklubber.

7.0 Referanseliste

- Aalberg, R. R. (2014). *Når talentutvikling ikke blir talentavvikling: en casestudie av utviklingsmiljøet i Rosenborg Ballklub*. Masteroppgave i Idrettsvitenskap, NTNU.
- Aalberg, R., & Sæther, S. A. (2013). Trøndelag - verdens beste "skinsjon"? Idrottsforum.org. Retrieved 24.04.2020, from <http://idrottsforum.org/aalberg-saether131024/>
- Aase, T. H., & Fossåskaret, E. (2010). *Skapte virkeligheter* Oslo: Universitetsforlaget.
- Abbott, A. and D. Collins (2004). Eliminating the dichotomy between theory and practice in talent identification and development: considering the role of psychology. *Journal of sports sciences*, 22(5): 395-408.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development*. Cambridge: Harvard University Press.
- Carron, A. V., Bray, S. R., & Eys, M. A. (2002). Team cohesion and team success in sport. *Journal of Sports Science*, 20, 119 - 126.
- Carron, A. V., Shapcott, K. M., & Burke, S. M. (2007). Group cohesion in sport and exercise. Past, present and future. In M. R. Beauchamp & M. A. Eys (Eds.), *Group dynamics in exercise and sport psychology* New York: Routledge.
- Cavallin, C. (2006). Forholdet mellom teori og metode. I Kraft, S. E. og Natvig, R. (red). *Metode i religionsvitenskap*. Oslo
- Christensen, M. K., & Sørensen, J. K. (2009). Sport or school? Dreams and dilemmas for talented young Danish football players. *European Physical Education Review*, 15, 115 - 133.
- Côté, J. (1999). The influence of the family in the development of talent in sport. *The sport psychologist*, 13(4), 395-417.
- Cotè, J., Baker, J., & Abernethy, B. (2003). From play to practice: A developmental framework for the acquisition of expertise in team sports. In J. L. Starkes & K. A. Ericsson (Eds.), *Expert performance in sports: Advances in research on sport expertise*. Campaign: Human Kinetics.
- Cotè, J., Baker, J., & Abernethy, B. (2007). Practice and play in the development of sport expertise. In G. Tennenbaum & R. C. Eklund (Eds.), *Handbook of sport psychology* (2 ed., pp. 184 - 202). New York: John Wiley & Sons.
- Csikszentmihalyi, M., Rathunde, K., & Whalen, S. (1993). *Talented teenagers: The roots of success and failure*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dalen, M. (2011). *Intervju som forskningsmetode- en kvalitativ tilnærming* (2 utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Drageset, S., & Ellingsen, S. (2009) 'Forståelse av kvantitativ helseforskning - en introduksjon og oversikt', *Nordisk tidsskrift for helseforskning*, 5(2): 100-113.
- Ericsson, K. A., Krampe, R. T. & Tesch-Römer, C. (1993). The role of deliberate practice in the acquisition of expert performance. *Psychological review*, 100(3), 363.

- Flatgård, G. (2018). *Talentutvikling i fotball: en casestudie av utviklingsmiljøet i Ranheim Fotball*. Masteroppgave i Idrettsvitenskap, NTNU.
- Flatgård, G., Larsen, C. H., Sæther, S. A. (2020). Talent development environment in a professional football club in Norway. *Scandinavian Journal of Sport and Exercise Psychology*. Denmark: University of Southern Denmark.
- Ford, P. R., et al. (2020) A survey of talent identification and development processes in the youth academies of professional soccer clubs from around the world. *Journal of Sport Sciences*.
- Ford, P. R., Ward, P., Hodges, N. J., Williams, A. M. (2009). The role of deliberate practice and play in career progression in sport: the early engagement hypothesis. *High ability studies* 20(1): 65-75.
- Forsyth, D. R. (1990). *Group Dynamics*. California: Brooks/Cole Publishing Company.
- Gagné, F. (2000). A differentiated model of giftedness and talent (DMGT). *Systems and models for developing programs for the gifted and talented*.
- Gagné, F. (2005). From gifts to talents. *Conceptions of giftedness* 2: 98-119.
- Grønmo, S. (2004). Samfunnsvitenskapelige metoder. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS
- Haulan, C., & Sæther, S. A. (2011). Aldersbestemte fotballandslag i Norge: Dette kjennetegner de selekterte spillerne i 2009. Retrieved 21.09.2020, from http://idrottsforum.org/articles/saether/haulan_saether/haulan_saether110831.pdf
- Helsen, W. F., Van Winckel, J., & Williams, A. M. (2005). The relative age effect in youth soccer across Europe. *Journal of Sports Sciences*, 23, 629 - 636.
- Henriksen, K. & Stambulova, N. (2009). *From general to adapted frameworks in investigating successful athletic talent development environments*. Foredrag holdt ved International Society of Sport Psychology 12th World Congress
- Henriksen, K. (2011). *Talentudviklingsmiljøer i verdensklasse*. Danmark: Dansk Psykologisk Forlag A/S.
- Henriksen, K., Larsen, C. H., Christensen, M. K. (2014). Looking at success from its opposite pole: The case of a talent development golf environment in Denmark. *International Journal of Sport and Exercise Psychology* 12(2): 134-149.
- Henriksen, K., Stambulova, N. & Roessler, K. K. (2010). Holistic approach to athletic talent development environments: A successful sailing milieu. *Psychology of sport and exercise*, 11(3), 212-222.
- Hofstede, G. (1980). *Cultures consequences: International differences in work related values* (2 ed.). Beverly Hills: Sage.
- Hornig, M., Aust, F. & Güllich, A. (2016). Practice and play in the development of German top-level professional football players. *European Journal of Sport Science*, 16(1), 96-105.

- Howe, M. J. A., Davidson, J. W., & Sloboda, J. A. (1998). Innate talents: Reality or myth? . *Behavioral and Brain Sciences*, 21, 399 - 442.
- Jacobsen, D. I. (2005). Hvordan gjennomføre undersøkelser - Innføring i samfunnsvitenskapelig metode (2.. utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3 utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Larsen, C. H., Alfermann, D., Henriksen, K. & Christensen, M. K. (2013). Successful talent development in soccer: The characteristics of the environment. *Sport, Exercise, and Performance Psychology*, 2(3), 190
- Larsen, C. H., Alfermann, D., Henriksen, K. & Christensen, M. K. (2020). Successful talent development in soccer: The characteristics of the environment. *Sport, Exercise, and Performance Psychology*, 2(3), 190-206
- Maaloe, E. (2004). *In case of case research*. Department of Organization and Management, Aarhus University. Aarhus
- Malterud, K. (2011). *Kvalitative metoder i medisinsk forskning: en innføring* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Markula, P., & Silk, M. (2011). *Qualitative Research for Physical Culture*. Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Moen, F. (2009). Coaching - metode for å fremme utvikling og vekst In R. Karlsdottir & R. Kvalsund (Eds.), *Mentoring og coaching i et læringsperspektiv*. Trondheim: Universitetsforlaget.
- Nilsen, V. (2012). *Analyse i kvalitative studier - Den skrivende forskeren*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Ommundsen, Y. (2009). Hvem er talentene, må vi spesialisere tidlig, og hva er en god trener? . In B. T. Johansen, R. Høigaard & J. Besse Fjeld (Eds.), *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- Ommundsen, Y. (2011). Spesialisering tidlig og plukke talenter - er det så lurt? . Norsk idrett: Indre spenning, ytre press. D. V. B. Hanstad, G. Sisjord, M.K. Skaset, H.B. Oslo, Akilles: 53-68.
- Postholm, M. B. (2010). Kvalitativ metode. En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier (2.utg). Oslo: Universitetsforlaget.
- Reilly, A. W. T. & Williams, A. (2000). Talent identification and development in soccer. *Journal of Sports Sciences*, 18(9), 657-667.
- Relvas, H., Littlewood, M., Nesti, M., Gilbourne, D., & Richardson, D. (2010). Organizational structures and working practices in elite European Professional Football Clubs: Understanding the relationships between youth and professional domains *European Sport Management Quarterly*, 10, 165-187.
- Repstad, P. (2007). Mellom nærhet og distanse - Kvalitative metoder i samfunnsfag (4 utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

- Roberts, G. C. (2012). Motivation in Sport and Exercise From an Achievement Goal Theory Perspective: After 30 Years, Where Are We? In G. C. Roberts & D. C. Treasure (Eds.), *Advances in motivation in sport and exercise* (3 ed., pp. 5 - 59). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Roberts, G. C., Treasure, D. C., & Conroy, D. E. (2007). Understanding the dynamics of motivation in sport and physical activity: An achievement goal interpretation. In G. Tenenbaum & R. C. Eklund (Eds.), *Handbook of sport psychology* (3 ed., pp. 3 - 30). Hoboken, NJ: Wiley.
- Ronglan, L. T. (2010). Lagspill, læring og ledelse: om lagspillenes didaktik: Akilles.
- Rubin, H. J., & Rubin, I. S. (2012). Qualitative interviewing. The Art of Hearing data (3th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2007). Active Human Nature. In S. H. Hagger & N. L. D. Chatzisarantis (Eds.), *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Exercise and Sport*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Ryghaug, M. (2002). Å bringe tekster i tale - mulige teoretiske innfallsvinkler til tekstanalyse i statsvitenskap. *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*
- Sallaoui, R., Chamari, K., Chtara, M., Manai, Y., Ghrairi, M., Belhaouz, M. & Baroon, A. (2014). The relative age effect in the 2013 FIFA U-17 Soccer World Cup competition. *American Journal of Sports Science*, 2(2), 35-40.
- Sivesind, K. H., (2007). Frivillig sektor i Norge 1997-2004. Frivillig arbeid, medlemskap, sysselsetting og økonomi. 2007:10. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.
- Soberlak, P. and J. Côté (2003). The developmental activities of elite ice hockey players. *Journal of applied sport psychology* 15(1): 41-49.
- Stambulova, N., Alfermann, D., Statler, D., & Cotè, J. (2009). Career development and transitions of athletes: The ISSP position stand. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 7, 395 - 412
- Sæther, S. (2017). *De norske fotballtalentene. Hvem lykkes og hvorfor?* Oslo, Universitetsforlaget.
- Till, K., Baker, J. (2020). Challenges and (Possible) Solutions to Optimizing Talent Identification and Development in Sport. *Frontiers in Psychology*. Toronto: Leeds Beckett University
- Tjora, A. (2013). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (2.utg). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Tjora, A. (2017) *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (3. utg). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Trackle, P., & Cushion, C. J. (2006). Rethinking giftedness and talent in sport. *Quest*, 58, 265 - 282
- Vincent, J. and F. D. Glamser (2006). "Gender differences in the relative age effect among US Olympic Development Program youth soccer players." *Journal of sports sciences* 24(4): 405-413.

- Widerberg, K. (2011). *Historien om et kvalitativt forskningsprosjekt*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Williams, A. M. (2000). Perceptual skill in soccer: Implications for talent identification and development. *Journal of sports sciences* 18(9): 737-750.
- Williams, W. (2013) *Science and soccer – developing elite performers*. (3 ed.) New York: Routledge.
- Wollebæk, D., Selle, P. & Lorentzen, H. (2000). *Frivillig innsats*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Wylleman, P., & Lavallee, D. (2004). A developmental perspective on transitions faced by athletes. In M. Weiss (Ed.), *Developmental sport and exercise psychology: A life span perspective* (pp. 507 - 527). Morgantown: Fitness Information Technologies.
- Yin, R. K. (2009). *Case Study Research: Design and Methods* (4 ed.). California: Sage Publications.
- Yin, R. K. (2014) *Case Study Research: Design and Methods*. Thousand Oaks: Sage Publications.

8.0 Vedlegg

Vedlegg 1 – Intervjuguide spiller

Informantens bakgrunn	Fortell om deg selv og din tilknytning til dette miljøet - Hvor lenge har du vært i klubben - Hvordan ble det til at du startet i denne klubben - Hvordan føler du det er å være en del av dette miljøet? Hva tror du er nøkkelen for suksess for din del?
Introduksjon	Synes du miljøet er suksessfullt når det gjelder å utvikle talentfulle fotballspillere? - Hva forteller det deg at det er suksessfullt/ikke suksessfullt? - Hva tror du er hemmeligheten/årsaken for suksessen/mangel på suksess?
Beskrivelse av miljøet basert på ATDE Mikronivå	Hvem hjelper deg i din ferd for elitenivå? Hvem begrenser deg? Hvordan vil du beskrive dine trenere? - Hva er hans rolle og hans oppgaver? - Hva er hans verdier? Hva syns du om de eldre utøverne i klubben? - Har du kontakt med dem? - Hva kjennetegner denne kontakten? Ift. din daglige fotballhverdag, hva kan sies om rollen til: - Yngre utøvere i klubben - Skolen - Din familie - Støtteapparat - Dine venner i og utenfor fotballen?
Makronivå	Er det personer, i eller utenfor idretten som du ser opp til? Hvordan vil du beskrive ungdomskulturen i nærmiljøet? - Hvilke verdier føler du er dominerende blant unge generelt? - Hvordan føler du ungdomskulturen påvirker ditt daglige idrettsliv? Hvordan vil du beskrive den norske nasjonalkulturen? - Kan du beskrive kort hva det innebærer å være norsk? - Hvordan føler du at nasjonalkulturen påvirker ditt daglige idrettsliv?
Relasjoner innad i miljøet	Hvordan vurderer du måten klubben interagerer med miljøet rundt seg? Kan du gi eksempler på hvordan klubben samarbeider med: - Skolen - Dine foreldre - Andre klubber
Suksessfaktorer basert på ESF	Hvordan vil du beskrive klubbens tilgang på ressurser?

Forutsetninger	I den daglige treningen, føler du laget har tilstrekkelige ressurser? F.eks mtp. penger og trenere?
Prosess	<p>Kan du beskrive en ordinær treningshverdag?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trening - hvor mye trener dere? <p>Hvordan er det organisert?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kamper - Treningsleirer - Har dere sosiale arrangementer utenfor idretten? Eksempler? - Annet?
Kultur	<p>Hva kjennetegner kulturen (lagets verdier) i dette miljøet?</p> <p>Kan du fortelle om en spesifikk episode som du føler beskriver lagets verdier?</p> <p>Har dere spesielle symboler, som logoer eller kleskoder som er gjeldene for dere?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hva betyr disse for deg? <p>Har dere noen spesielle tradisjoner? Eksempler?</p> <p>Hva er målene for sesongen?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvem satt disse? - Hvordan kunne du selv påvirke disse målene? <p>Har klubben et spesielt motto eller en visjon?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan lyder det? - I hvilken grad opplever du dette i de daglige rutinene i laget? - I hvilken grad kjenner du til klubbens historie og postulater? <p>Hvis en utøver fra et annet lag skulle trent med dere i en uke – hva ville han opplevd som mest annerledes?</p>
Individuell utvikling	<p>Fortell om hva du lærer i dette miljøet?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvilke holdninger eller verdier blir satt pris på her? - Når er treneren fornøyd med deg i treningsarbeidet? - Når er treneren fornøyd med deg i kamp? - Hvilke verdier tar du med deg fra dette miljøet? - Lærer du noe som kan bruke utenfor idretten?
Tidshorisont	<p>Hva kan bli gjort for å gjøre miljøet enda mer suksessfullt?</p> <p>Hvilke tradisjoner bør en holde fast ved?</p>

Vedlegg 2 – Intervjuguide trener

<p>Informantens bakgrunn</p>	<p>Fortell om deg selv og din tilknytning til miljøet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Når kom du til denne klubben/laget? - Hvordan vil du beskrive din rolle i klubben? - Hvorfor kom du hit? - Hvordan føler du det er å være en del av dette miljøet? - Kan du illustrere de sentrale elementene i deres utviklingstilnærming av unge spillere?
<p>Introduksjon</p>	<p>Synes du miljøet er suksessfullt når det gjelder å utvikle talentfulle fotballspillere?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hva forteller deg at det er suksessfullt/mindre suksessfullt? - Hva tror du er hemmeligheten/årsaken bak suksessen/mangel på suksess? - Hvilke suksessfaktorer er avgjørende for dere?
<p>Beskrivelse av miljøet basert på ATDE</p> <p>Mikronivå</p>	<p>Når det gjelder personer og institusjoner rundt utøverne, hva er viktige ressurser i deres arbeid med å utvikle eliteutøvere?</p> <p>Hvilke barrierer møter dere?</p> <p>Ift. utøvernes idrettslige utvikling, hva kan sies om rollen til:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Treneren - A-laget - Støtteapparat - Yngre utøvere - Venner i og utenfor idretten - Familie - Skole
<p>Makronivå</p>	<p>La oss se på det større bildet. I relasjon til utøvernes muligheter for å nå elitenivå, hva kan sies om rollen til:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utdanningssystemet – støtter det opp om utøvernes idrettskarrierer? - Forbundet? - Media? <p>Ift å være en barriere eller en ressurs i utøvernes utvikling, hvordan vil du beskrive:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Landets nasjonalkultur? - Den dominerende ungdomskulturen? - Fotballkulturen? - Den generelle idrettskulturen? <p>Hvilke av disse kulturene er mest tydelig i det daglige treningsarbeidet i miljøet?</p>
<p>Relasjoner i miljøet</p>	<p>Hvordan vurderer du måten klubben interagerer med miljøet rundt seg?</p> <p>Kan du gi eksempler på hvordan klubben samarbeider med:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skolen - Foreldre - Andre klubber og lag - Forbundet

	Hva gjør dere for å opprettholde gode relasjoner til disse?
Suksessfaktorer basert på ESF	Kan du fortelle litt om historien og den nåværende oppbyggingen av laget?
Forutsetninger	Hvordan vil du beskrive klubbens tilgang på ressurser? - Fasiliteter - Trenerens utdanningsnivå - Annet støtteapparat - Økonomiske ressurser - Annet?
Organisatorisk kultur	Hva kjennetegner kulturen og de dominerende verdiene i miljøet? Hvis en annen fotballtrener skulle vært med dere i en kort periode – hva ville han funnet mest annerledes? Kan du fortelle om spesifikk episode som beskriver laget verdier? Har dere spesielle symboler, slik som logoer eller kleskoder som er gjeldene i laget? - Hva symboliserer dette? Har dere gjeldende tradisjoner? Har klubben et spesielt motto eller visjoner? - Hvordan lyder det? - Kan du beskrive hvilke grep dere tar for å leve i henhold til disse verdiene? Hva gjør dere for å opprettholde denne kulturen?
Individuell utvikling	Hvordan påvirker det en ung utøver å være en del av nettopp dette miljøet? - Idrettslige ferdigheter - Holdninger til trening - Egenskaper som kan være nyttig også utenfor idretten - Balanse mellom utvikling og behovet for suksess på kort sikt - Balanse topp og bredde
Tidshorisont	Hvilke fremtidige utfordringer ser du for laget? Hva kan gjøres for å gjøre miljøet enda mer suksessfullt? Hvilke tradisjoner mener du det er lurt å beholde?

Vedlegg 3 – Norsk senter for forskningsdata - NSD

Stig Arve Sæther
Dragvoll
7491 TRONDHEIM

Vår dato: 12.03.2018

Vår ref: 59157 / 3 / AGL

Deres dato:

Deres ref:

Vurdering fra NSD Personvernombudet for forskning § 31

Personvernombudet for forskning viser til meldeskjema mottatt 12.02.2018 for prosjektet:

59157	<i>Utviklingskultur i fotballklubben KFUM.</i>
Behandlingsansvarlig	<i>NTNU, ved institusjonens øverste leder</i>
Daglig ansvarlig	<i>Stig Arve Sæther</i>
Student	<i>Frederick Norum Eliassen</i>

Vurdering

Etter gjennomgang av opplysningene i meldeskjemaet og øvrig dokumentasjon finner vi at prosjektet er meldepliktig og at personopplysningene som blir samlet inn i dette prosjektet er regulert av personopplysningsloven § 31. På den neste siden er vår vurdering av prosjektopplegget slik det er meldt til oss. Du kan nå gå i gang med å behandle personopplysninger.

Vilkår for vår anbefaling

Vår anbefaling forutsetter at du gjennomfører prosjektet i tråd med:

- opplysningene gitt i meldeskjemaet og øvrig dokumentasjon
- vår prosjektvurdering, se side 2
- eventuell korrespondanse med oss

Vi forutsetter at du ikke innhenter sensitive personopplysninger.

Meld fra hvis du gjør vesentlige endringer i prosjektet

Dersom prosjektet endrer seg, kan det være nødvendig å sende inn endringsmelding. På våre nettsider finner du svar på hvilke [endringer](#) du må melde, samt endringsskjema.

Opplysninger om prosjektet blir lagt ut på våre nettsider og i Meldingsarkivet

Vi har lagt ut opplysninger om prosjektet på nettsidene våre. Alle våre institusjoner har også tilgang til egne prosjekter i [Meldingsarkivet](#).

Vi tar kontakt om status for behandling av personopplysninger ved prosjektslutt

Ved prosjektslutt 15.05.2018 vil vi ta kontakt for å avklare status for behandlingen av

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

personopplysninger.

Se våre nettsider eller ta kontakt dersom du har spørsmål. Vi ønsker lykke til med prosjektet!

Marianne Høgetveit Myhren

Audun Løvlie

Kontaktperson: Audun Løvlie tlf: 55 58 23 07 / audun.lovlie@nsd.no

Vedlegg: Prosjektvurdering

Kopi: Frederick Norum Eliassen, frederie@stud.ntnu.no